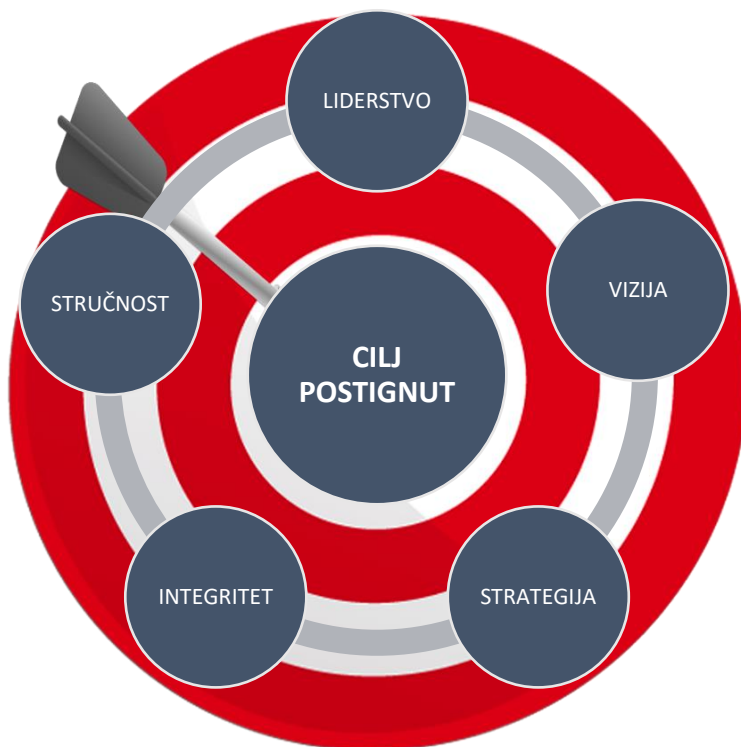

ИЗВЈЕШТАЈ О АКТИВНОСТИМА УРЕДА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА У ФЕДЕРАЦИЈИ БИХ ЗА 2022. ГОДИНУ

"Када мислите да се циљеви не могу постићи, не прилагођавајте циљеве,
прилагодите кораке"

Сарајево, март 2023. године

САДРЖАЈ

РИЈЕЧ ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА	4
1. УВОД.....	8
1.1. О УРЕДУ ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА У ФБИХ.....	8
1.2. СТРАТЕШКЕ АКТИВНОСТИ.....	9
1.3. ПАРЛАМЕНТАРНА КОМИСИЈА ОДГОВОРНА ЗА РЕВИЗИЈУ	10
1.4. ПУБЛИКАЦИЈЕ УРЕДА ЗА РЕВИЗИЈУ	11
2. ФИНАНСИЈСКА РЕВИЗИЈА	12
2.1. СЕКТОР ЗА ФИНАНСИЈСКУ РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА ФЕДЕРАЦИЈЕ БИХ	17
2.2. СЕКТОР ЗА ФИНАНСИЈСКУ РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА КАНТОНА, ГРАДОВА И ОПШТИНА	23
2.3. СЕКТОР ЗА ФИНАНСИЈСКУ РЕВИЗИЈУ ЗАВОДА, ФОНДОВА И АГЕНЦИЈА	26
2.4. СЕКТОР ЗА ФИНАНСИЈСКУ РЕВИЗИЈУ ЈАВНИХ ПРЕДУЗЕЋА.....	29
2.5. ПРАЋЕЊЕ ПОСТУПАЊА ПО ПРЕПОРУКАМА ИЗ РАНИЈЕ ПРОВЕДЕНИХ ФИНАНСИЈСКИХ РЕВИЗИЈА	32
2.6. ОБАВЉАЊЕ ПРЕТХОДНИХ ФИНАНСИЈСКИХ РЕВИЗИЈА ЗА 2022. ГОДИНУ	33
3. РЕВИЗИЈА УЧИНКА.....	37
3.1. ОБАВЉАЊЕ РЕВИЗИЈЕ УЧИНКА У 2022. ГОДИНИ	41
3.1.1. РЕВИЗИЈА УЧИНКА – НОВЕ ТЕМЕ.....	41
3.1.2. РЕВИЗИЈА УЧИНКА – ПРАЋЕЊЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРЕПОРУКА	44
3.2. ПРОВОЂЕЊЕ НОВИХ ПРЕДСТУДИЈА.....	47
4. РАЗВОЈ, МЕТОДОЛОГИЈА И УПРАВЉАЊЕ КВАЛИТЕТОМ.....	47
5. ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ	49
5.1. ФИНАНСИЈЕ И РАЧУНОВОДСТВО	49
5.2. ЉУДСКИ РЕСУРСИ, ПРАВНИ И ОПШТИ ПОСЛОВИ	51
5.3. ИНФОРМАЦИОНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ	53
6. САРАДЊА И КОМУНИКАЦИЈЕ	54
6.1 ЛОКАЛНА И МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА	55
6.1. ЕКСТЕРНА КОМУНИКАЦИЈА.....	57
6.1.1. УПИТНИК СУБЈЕКТА ФИНАНСИЈСКЕ РЕВИЗИЈЕ.....	58

6.1.2. УПИТНИК СУБЈЕКТА РЕВИЗИЈЕ УЧИНКА.....	59
7. КООРДИНАЦИОНИ ОДБОР ВРХОВНИХ ИНСТИТУЦИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ	61
8. РЕЗИМЕ	62

РИЈЕЧ ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА

Амбициозно постављен план рада био је водиља Уреду за ревизију институција у Федерацији Босне и Херцеговине у протеклој години да поштеним и упорним дјеловањем на најбољи начин оствари своје планове и радне задатке. Извршили смо 102 финансијске ревизије и објавили шест извјештаја ревизије учинка. Први пут провели смо осам праћења поступања по препорукама из ранијих извјештаја финансијске ревизије.

Настојали смо у свакодневном раду посебно промовисати независност, иновативност, повјерење, професионалност и повјерљивост. Остварили смо напредак у низу подручја: повећана је имплементација препорука датих у ревизорским извјештајима; осигуран је већи број људских и материјалних ресурса, едукацијом су унапријеђене професионалне компетенције ревизорског и неревизорског особља; појачана је сарадња с другим ревизијским институцијама и професионалним тијелима у области ревизије на локалном и међународном нивоу; више смо заступљени у медијима и јавности. При одабиру субјеката ревизије, као и досад, били смо усмјерени на актуелне проблеме и области у Федерацији БиХ. Све то рађено је како бисмо ефикасно и одговорно пратили утрошак јавних средстава, појачали транспарентност у њиховом трошењу и били институција која утиче на провођење законитости и ефикасности у друштвеном сектору на простору Федерације БиХ. Квалитет нашег рада препознали су и сами субјекти ревизије, који су у одговорима на упитнике финансијске и ревизије учинка показали да су задовољни начином комуникације с њима и провођењем ревизије.

Као што је у дјелу С. Куленовића неимар имао циљ да једним по једним каменом споји луком лијепог моста двије обале, тако је нама циљ да својим радом спојимо закон и ред с нашим друштвеним простором. Идеал љепоте водио је Куленовићевог неимара, а нас идеал законитости, транспарентности и правичности. Зато и вјерујемо да у наслијеђе наредним генерацијама остављамо дјело које ће им освјетљавати пут у будућност.

Џевад Некић, генерални ревизор

INTOSAI-P 20 – Принципи транспарентности и одговорности

ВРИ чине дио укупног правног и уставног система у својим државама и одговарају одређеним странама, укључујући законодавна тијела и јавност. Одговорне су за планирање и провођење послова из своје надлежности, као и за коришћење одговарајућих методологија и стандарда с циљем промовисања одговорности и транспарентности над провођењем јавних активности, испуњавања својих законских обавеза и одговорности на потпун и објективан начин.

Велики изазов с којим се суочавају све ВРИ јесте промовисање бољег разумијевања њихових различитих улога и задатака у друштву. У складу са својим законским надлежностима и примјенљивим законским оквиром, информације о ВРИ би, стога, требале бити увијек доступне и релевантне. Њихови радни процеси, активности и производи требају бити транспарентни. Оне би, такође, требале отворено комуницирати са медијима и другим заинтересованим странама и бити видљиве у јавности.

Принцип 6:

- ВРИ управља својим пословима економично, ефикасно, ефективно и у складу са законима и прописима, и јавно о томе извјештава;
- Финансијски извјештаји ВРИ доступни су јавности и подлијежу независној вањској ревизији или парламентарном прегледу;
- ВРИ процјењује и извјештава о својим пословима и учинку рада у свим областима, као што је финансијска ревизија, ревизија усклађености, судски послови (ВРИ основане као судови), ревизија учинка, оцјена програма и закључци у вези с пословима јавне управе;
- ВРИ одржава и развија вјештине и стручности потребне за вршење послова с циљем испуњења своје мисије и одговорности;
- ВРИ упознаје јавност о свом укупном буџету и извјештава о поријеклу својих финансијских средстава (парламентарна апропријација, општи буџет, министарство финансија, агенције, накнаде) и како се та средства користе;
- ВРИ процјењује и извјештава о ефикасности и ефективности коришћења својих средстава;
- ВРИ прати своју видљивост у јавности, резултате и утицај путем екстерног достављања повратних информација.

КРАТКИ ПРЕГЛЕД АКТИВНОСТИ У 2022. ГОДИНИ

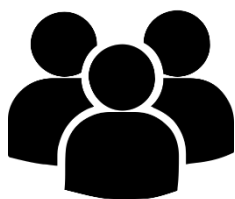
Поред Извјештаја о извршењу Буџета ФБиХ за 2021. годину ревидирано је:

102 ФИНАНСИЈСКЕ РЕВИЗИЈЕ

1.541 препорука

8 извјештаја о праћењу реализације

18
ТИМОВА

40
РЕВИЗОРА
ФИНАНСИЈСКЕ
РЕВИЗИЈЕ

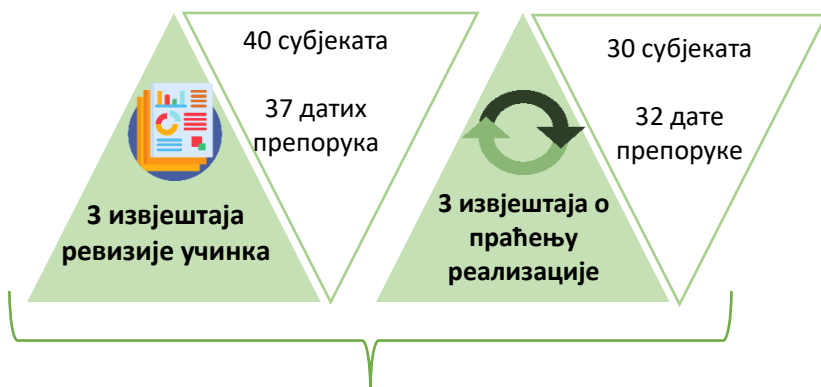

5
РУКОВОДИЛАЦА
СЕКТОРА

102
претходне
ревизије за
2022.
годину

589 службених путовања

Поред објављених извјештаја, проведена је предстудија и главна студија за паралелну ревизију учинка, која се реализује у сарадњи са ДРИ Црне Горе, те предстудија за једну нову ревизију учинка, које ће се реализовати у 2023. години.

- 5 тимова
- 10 ревизора за ревизију учинка

1. УВОД

На основу члана 6. став (2) Закона о ревизији институција у Федерацији Босне и Херцеговине¹ и члана 51. Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста Уреда за ревизију институција у Федерацији Босне и Херцеговине² доноси се **Извјештај о активностима Уреда за ревизију институција у Федерацији БиХ за 2022. годину**,³ који садржи информације о пословању и финансијски извјештај Уреда за ревизију институција у Федерацији БиХ⁴ за ту годину. Доставља се Парламентарној комисији одговорној за ревизију и објављује на интернет-страници www.врифбих.ба.

1.1. О УРЕДУ ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА У ФБИХ

ОСНОВНИ ПОДАЦИ:

- **Од 2000. године** Уред за ревизију је врховна ревизијска институција у Федерацији БиХ
- **Законом о ревизији** уређени су циљеви, руковођење, надлежности и овлашћења, извјештавање и финансирање Уреда
- **Независан** је у провођењу својих дужности и надлежности и не подлијеже управљању или контроли било које друге особе или институције
- **Сједиште** је у Сарајеву, а подручни уреди налазе се у Мостару, Тузли и Бихаћу
- **Руководство:** генерални ревизор, и замјеник који му помаже у обављању дужности
- **Буџет за 2022. годину:** 5.452.903 КМ
- **Број запослених** са 31. 12. 2022. године: поред генералног ревизора и замјеника, било је запослено 75 особа (59 ревизорки и ревизора)

ШТА РАДИМО:

- **Финансијске ревизије, ревизије учинка и друге специфичне ревизије**
- **Преко 2.000 субјеката** у Федерацији БиХ
- **Сваке године ревидирамо** Извјештај о извршењу Буџета Федерације БиХ, Парламент ФБИХ, Предсједника ФБИХ, Владу ФБИХ и њена министарства

¹ „Службене новине Федерације БиХ“, бр. 22/06; у даљњем тексту: Закон о ревизији

² Број: 12-02-3-3822/22 од 22. 12. 2022. године.

³ У даљњем тексту: Годишњи извјештај

⁴ У даљњем тексту: Уред за ревизију

- **Примјењујемо** INTOSAI стандарде врховних ревизијских институција⁵ и ревизијске стандарде Међународне федерације рачуновођа (IFAC)
- **Осигуравамо независна мишљења** о извршењу буџета и финансијским извјештајима, коришћењу ресурса и управљању државном имовином од Владе, буџетских институција у Федерацији Босне и Херцеговине и јавних институција у Федерацији Босне и Херцеговине
- Вршимо преглед или испитивање одређеног аспекта пословања цијеле или дијела институције, програма или активности у погледу **економичности, ефикасности и ефективности** којима та институција користи своје ресурсе
- **Информишемо** Парламент ФБиХ, друге законодавне органе и органе одлучивања, као и јавност, о налазима ревизије

1.2. СТРАТЕШКЕ АКТИВНОСТИ

У овој години наставили смо проводити активности из Стратегије развоја 2021–2025. године. Настојали смо у свакодневном раду посебно промовисати независност, иновативност, повјерење, професионалност и повјерљивост.

Остварили смо напредак у низу подручја:

афирмисана је улога Уреда као независне врховне ревизијске институције

проведен је већи број ревизија, с циљем јачања јавне одговорности и доброг управљања јавним средствима у Федерацији БиХ

повећана је имплементација препорука датих у ревизорским извјештајима

били смо усмјерени на актуелне проблеме и области у ФБиХ

осигуран је већи број људских и материјалних ресурса и унапријеђене су професионалне компетенције ревизорског и неревизорског особља

појачана је сарадња с другим ревизијским институцијама и професионалним тијелима у области ревизије на локалном и међународном нивоу

више смо заступљени у медијима и јавности

⁵ INTOSAI: Међународна организација врховних ревизијских институција

1.3. ПАРЛАМЕНТАРНА КОМИСИЈА ОДГОВОРНА ЗА РЕВИЗИЈУ

Парламентарна комисија одговорна за ревизију⁶ је заједничко радно тијело оба дома Парламента ФБИХ.

Комисија организује јавна саслушања ревидираних субјеката у надлежности Федерације БиХ, којима присуствују представници Уреда за ревизију. Циљ је да чланови Комисије саслушају разлоге за утврђене неправилности, **те да извијесте и дају закључке Парламенту ФБИХ, који може на основу налаза и препорука ревизије смањити буџет једне или више институција или подузети друге одговарајуће корективне мјере.**⁷

Током 2022. **Парламентарна комисија одговорна за ревизију одржала је 10 сједница:**

- ✓ **2** – на којима се расправљало о **14** извјештаја финансијске ревизије буџетских корисника **за 2021. годину;**
- ✓ **8** – на којима се разматрало усвајање записника са претходних сједница, приједлози измјена и допуна Закона о ревизији институција у Федерацији БиХ, дописи Уреда везани за „Нафтне терминале Федерације“, годишњи финансијски извјештаји Уреда за 2021. годину, извјештај о активностима Уреда за 2021. годину, Документ оквирног буџета за 2023–2025. годину, давале иницијативе, те друга текућа питања.

На једној од сједница расправљало се и о **Извјештају ревизије учинка „Ефикасност другостепених органа у поступању по жалбама“.**

Ревизија „Нафтних терминала Федерације БиХ“, која је уврштена у План ревизија за 2021/2022, привремено је обустављена због немогућности добивања ревизијских доказа. О обустављању ревизије обавијештени су Парламентарна комисија одговорна за ревизију и други надлежни органи. На својој 30. сједници Комисија је донијела сљедећи закључак и ургенцију:

Поштовани,

Parlamentarna komisija odgovorna za reviziju je na svojoj **29.** sjednici, održanoj 29.03.2022. godine, donijela Zaključak broj: 04/1-02-594/22-3 od 30.03.2022. godine, kojim se tražilo od Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, Ministarstva energije, rudarstva i industrije Federacije Bosne i Hercegovine i Operatora-terminali Federacije d.o.o. Sarajevo, da u roku od 15 dana od dana zaprimanja ovog Zaključka, dostavi Uredu za reviziju institucija Federacije BiH svu traženu dokumentaciju u vezi najavljene i planirane finasijske revizije "Naftnih terminal Federacije" d.o.o. Ploče za 2021. godinu.

S tim u vezi, Parlamentarna Komisija odgovorna za reviziju, na **30.** sjednici održanoj 28.04.2022. godine, donosi ovu Urgenciju, kojom se traži od Vlade Federacije Bosne i Hercegovine i Operatora-terminali Federacije d.o.o. Sarajevo, da u roku od 7 dana od dana zaprimanja ove urgencije, dostavi svu traženu dokumentaciju Uredu za reviziju institucija Federacije BiH, te o istom obavijesti Parlamentarnu komisiju odgovornu za reviziju.

prilog: Zaključak broj: 04/1-02-594/22-3 od 30.03.2022.godine

⁶ У даљњем тексту: Комисија

⁷ Чл. 16. тачка 4. Закона о ревизији

1.4. ПУБЛИКАЦИЈЕ УРЕДА ЗА РЕВИЗИЈУ

У 2022. години на интернет-страници објавили смо сљедеће публикације и акте:

извјештаје о извршеним финансијским ревизијама и ревизијама учинка

Извјештај о најважнијим налазима и препорукама за 2021/2022. годину

Извјештај о активностима за 2021. годину

План и програм рада за 2023. годину

саопштења за јавност и информативна саопштења о извршеним ревизијама

план јавних набавки, конкурсе, позиве и одлуке

ажуриране INTOSAI принципе и стандарде

2. ФИНАНСИЈСКА РЕВИЗИЈА

Финансијска ревизија обухвата

ревизију
финансијских
извјештаја

и усклађеност активности,
финансијских трансакција и
информација исказаних у
финансијским извјештајима са
законима и прописима

Приликом обављања ревизије, у складу с ревизијским стандардима, Уред прегледа финансијске извјештаје и припадајуће рачуне институција код којих се врши ревизија, с циљем процјене да ли су финансијски извјештаји поуздани и одражавају ли у потпуности резултате извршења буџета. Такође, процјењује се да ли руководиоци институција примјењују законе и прописе, да ли користе средства за одговарајуће намјене, оцјењује се финансијско управљање, функција интерне ревизије и системи интерних контрола.⁸

Финансијска ревизија обавља се у два дијела; први дио је претходна ревизија, која се врши на терену од октобра текуће до јануара наредне године, док се коначна ревизија обавља након предаје финансијских извјештаја, а коначни рок утврђен је планом ревизије. Будући да овај Годишњи извјештај обухвата проведене активности у току једне календарске године, у наставку су хронолошки приказане активности финансијске ревизије у 2022. години:

Завршетак претходних
ревизија које су започете у
октобру 2021. године и
припрема за коначне ревизије

Обављање коначних
ревизија за 2021. годину

Почетак обављања
претходних ревизија за
2022. годину

⁸ Чл. 13. став 1) и 2) Закона о ревизији

У претходној ревизији прати се примјена раније датих препорука,⁹ те се обављају други ревизијски поступци у складу с методологијом. Након завршетка претходне ревизије, у складу с Међународним ревизијским стандардом 265,¹⁰ важни недостаци у интерним контролама, откривени током ревизије, саопштавају се руководиоцу субјекта ревизије усмено и/или у форми Писма менаџменту.

У коначној ревизији обављају се завршни тестови и сачињава се нацрт извјештаја о финансијској ревизији. С циљем осигурања квалитета, стручни колегиј Уреда врши преглед и контролу свих нацрта и обављају се интерне расправе с ревизорима. О извјештајима се расправља по групама субјекта, односно по њиховој сродности, како би се осигурала конзистентност.

Финални нацрти извјештаја достављају се субјектима ревизије на очитовање.¹¹ Након очитовања, припрема се и доставља коначан извјештај о извршеној ревизији, те објављује на интернет-страници, у складу са Законом о ревизији.

Дијаграм: Основни кораци у процесу ревизије у Уреду за ревизију

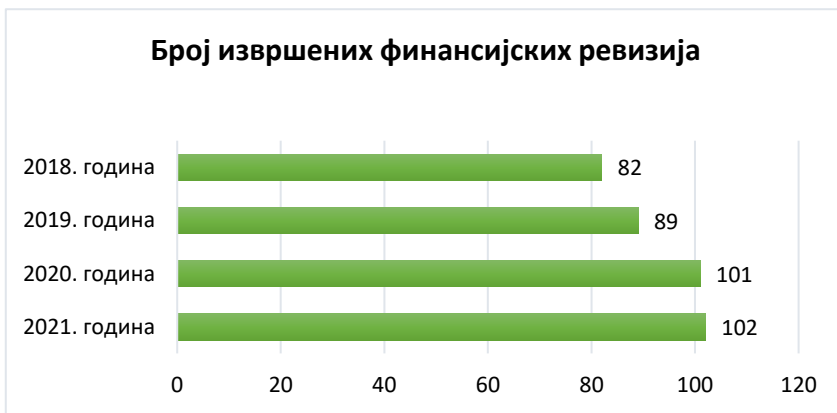
⁹ Чл. 13. став 3) Закона о ревизији

¹⁰ „Саопштавање недостатака у интерним контролама онима који су задужени за управљање и менаџменту“

¹¹ Чл. 15. Закона о ревизији

2.1 ОБАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ РЕВИЗИЈА ЗА 2021. ГОДИНУ

- ✓ **Највећи број извршених ревизија досад: 102**
- ✓ Ревизија „Нафтних терминала Федерације БиХ“ привремено обустављена
- ✓ У складу с Планом, све ревизије проведене до 30. септембра 2022. године
- ✓ Сви извјештаји достављени субјектима за ревизију и надлежним институцијама, те објављени на интернет-страници Уреда за ревизију и добро медијски пропраћени
- ✓ 16 извјештаја достављено надлежним органима за провођење закона
- ✓ Преглед ревизија код којих су квалификоване јавне набавке достављен Агенцији за јавне набавке
- ✓ Послато 101 писмо менаџменту о уоченим неправилностима из претходне ревизије

Послове финансијске ревизије обављала су четири сектора/организационе јединице,¹² које су организоване према врсти субјеката за ревизију.

За 2021. годину извршена је ревизија Извјештаја о извршењу Буџета ФБиХ за 2021. годину (4.765.580.590) и 101 субјекта:

- 19 обавезних ревизија,
- 7 корисника Буџета ФБиХ,
- 5 кантона, 7 буџетских корисника кантона, 2 града и 13 општина,
- 27 завода, фондова, агенција и јавних установа,
- 21 предузеће у већинском државном власништву.

¹² Сектор за финансијску ревизију институција ФБиХ, Сектор за финансијску ревизију институција кантона, градова и општина, Сектор за финансијску ревизију завода, фондова и агенција и Сектор за финансијску ревизију јавних предузећа

Субјекти ревизије дужни су доставити одговор о подузетим радњама Уреду за ревизију у року од 60 дана од добивања коначног извјештаја, ради превазилажења слабости, нерегуларности и прекршаја идентификованих у ревизорском извјештају.¹³ Одговор о подузетим радњама након извршених ревизија за 2021. годину није доставило 5 субјеката: Херцеговачко-неретвански кантон, Жупанија Западнохерцеговачка, Јавно предузеће „Шуме Тузланског кантона“ д.д. Кладањ, „Бинас“ д.д. Бугојно, Технички ремонтни завод Хаџићи.

Сачињен је Ревизорски извјештај о најважнијим налазима и препорукама за 2021/2022. годину у складу с чланом 16(6) Закона о ревизији. У њему су презентирани основни подаци о свим проведеним ревизијама за 2021/2022. годину, те главни налази и препоруке. Достављен је Парламенту ФБиХ и објављен на интернет-страници Уреда за ревизију, у складу са Законом о ревизији.

У табели је преглед датих мишљења за 2021. годину по групама субјеката.

Редни број	Групе субјеката ревизије	Укупно ревидирано	Дато мишљење								
			о финансијским извјештајима				о усклађености са законским прописима				
			Позитивно	С резервом	Негативно	Суздрано	Позитивно	С резервом	Негативно	Суздрано	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	Извјештај о извршењу Буџета ФБиХ за 2021. годину	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0
2	Корисници буџета ФБиХ	26	18	7	0	1	9	17	0	0	
3	Кантони и кантонални буџетски корисници	12	2	10	0	0	2	10	0	0	
4	Градови и општине	15	0	12	3	0	0	15	0	0	
5	Заводи, фондови, агенције и јавне установе	27	13	12	2	0	3	24	0	0	
6	Предузећа у већинском државном власништву	21	0	13	8	0	0	14	7	0	
	Укупно	102	33	55	13	1	14	81	7	0	

¹³ Члан 16(3) Закона о ревизији

У складу са Законом о ревизији, у току обављања претходне ревизије извршена је оцјена поступања по препорукама из претходних извјештаја, и то код 74 субјекта за 1.379 препорука. Анализа и оцјена поступања по препорукама није се вршила код 24 субјекта код којих су се ревизије обављале први пут и код четири субјекта код којих је протекло више од десет година од посљедње извршене ревизије.

У табели је преглед броја датих препорука за 2021. годину и оцјена поступања по препорукама из ранијих ревизија:

Редни број	Групе субјеката ревизије	Број датих препорука за 2021. годину	Постапање по препорукама датим у извјештајима у ранијим годинама				
			Реализовано	Дјелимично реализовано	Није реализовано	Без оцјене/ Непроводиво	УКУПНО (4+5+6+7)
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Извјештај о извршењу Буџета ФБиХ за 2021. годину	20	3	0	19	3	25
	Постотак (%)		12%	0%	76%	12%	100%
2	Корисници буџета ФБиХ	272	106	35	142	39	322
	Постотак (%)		33%	11%	44%	12%	100%
3	Кантони и кантонални буџетски корисници	200	39	32	94	5	170
	Постотак (%)		23%	19%	55%	3%	100%
4	Градови и општине	292	138	84	73	21	316
	Постотак (%)		44%	27%	23%	7%	100%
5	Заводи, фондови, агенције и јавне установе	380	173	52	107	20	352
	Постотак (%)		49%	15%	30%	6%	100%
6	Предузећа у већинском државном власништву	377	76	29	75	14	194
	Постотак (%)		39%	15%	39%	7%	100%
УКУПНО		1.541	535	232	510	102	1379

У наставку је преглед осталих активности које су проведене у вези с финансијским ревизијама за 2021. годину:

- Уред за ревизију, у складу с чланом 16(1) Закона о ревизији, може доставити коначан извјештај било којој институцији на надлежно поступање, а у складу с чланом 19. дужан је обавијестити надлежне органе за провођење закона када постоје индиције значајних кршења закона. Крајем 2021. године, сходно овим одредбама, **пслато је 16 извјештаја о финансијској ревизији за 2021. годину надлежним органима за провођење закона и скренута им је пажња на одређене налазе.** Још у ранијем периоду Уред за ревизију ставио је на располагање своје ресурсе тужилаштвима ради боље сарадње и поступања по достављеним ревизорским извјештајима;
- послат је Упитник свим ревидираним субјектима из 2021. године (поглавље 6.1).

2.1. СЕКТОР ЗА ФИНАНСИЈСКУ РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА ФЕДЕРАЦИЈЕ БИХ

У Сектору за финансијску ревизију институција Федерације БиХ до краја септембра 2022. године извршене су коначне ревизије за 2021. годину Извјештаја о извршењу Буџета ФБиХ и 26 институција које су финансиране из Буџета ФБиХ.

Буџет Федерације БиХ за 2021. годину планиран је за 62 институције у износу од 5.481.251.699 КМ, док су укупно остварени расходи и издаци износили 4.765.580.590 КМ.

Након ревизије Извјештаја о извршењу Буџета Федерације БиХ за 2021. годину дато је мишљење с резервом и на финансијске извјештаје и на усклађености са законима и другим прописима и дато је 20 препорука. Ово је консолидовани извјештај, који даје слику потрошње на нивоу Буџета Федерације БиХ.

Извршена је ревизија 26 корисника буџета, чији је буџет планиран у износу од 5.262.305.159 КМ (96% од укупног Буџета ФБиХ), а укупни расходи и издаци износили су 4.567.857.802 КМ (95,85% од укупно исказаних расхода и издатака).

У наставку су исказани расходи и издаци у Извјештају о извршењу Буџета ФБиХ за 2021. годину, са датим мишљењем и бројем препорука:

(у КМ)

Редни број	Субјекти ревизије	Извршење буџета за 2021. годину	Дато мишљење		Број датих препорука	
			о финансијским извјештајима	о усклађености са законским прописима		
1	2	3	4	5	6	
1.	Извјештај о извршењу Буџета ФБиХ за 2021. годину	4.765.580.590	С резервом	С резервом	20	

Најважнији налази из Извјештаја о финансијској ревизији Извјештаја о извршењу Буџета ФБИХ за 2021. годину су:

- Није се системски приступило окончању располагања свим правима и обавезама над покретном и непокретном имовином и утврђивању тачног износа дуга, задуживања и осталих обавеза бивших институција које су са федералног прешле на државни ниво (Федерално министарство одбране, Војска ФБИХ, Царинска управа и Обавјештајно-сигурносна агенција), за које је Влада ФБИХ и даље одговорна. Посљедица тога је да нисмо могли потврдити стање сталних средстава у износу од 28.367.736 КМ, потраживања и пласмана у износу од 16.263.774 КМ, те обавеза и разграничења у износу од 79.662.188 КМ, исказаних у Главној књизи Трезора.
- Буџетом ФБИХ планирана су средства за Пројекат запошљавања, Гаранцијски фонд при Развојној банци ФБИХ, Субвенције приватним предузећима и предузетницима – Фонд за стабилизацију привреде због COVID-а 19, која су дјелимично или нису реализована, а за финансирање Фонда солидарности одобрено је само 18,9% потребних средстава, иако је финансирање овог Фонда предвиђено посебним законом. Такође, нису планирана довољна средства за измирење доспјелих обавеза по основу правоснажних пресуда, с циљем смањења трошкова затезних камата и судских трошкова. Због тога планирање Буџета ФБИХ за 2021. годину није у потпуности извршено у складу са Законом о буџетима у ФБИХ.
- Извјештај о извршењу Буџета ФБИХ није сачињен у складу с чланом 97. Закона о буџетима у ФБИХ јер не садржи објашњења већих одступања, почетно и завршно стање имовине, обавеза и извора власништва, те податке о свим промјенама на основу задуживања и управљања дугом.
- Влада ФБИХ је, на приједлог буџетских корисника, усвајала програме утрошка средстава текућих и капиталних трансфера, иако по претходним програмима буџетски корисници нису извршили расподјелу с јасно утврђеном сврхом додјеле, мјерљивим критеријима, транспарентно, нити су подузимали адекватне мјере и активности у дијелу надзора и извјештавања, што указује на то да није осигурано ефикасно управљање буџетским средствима, у складу са Законом о буџетима у ФБИХ и Законом о извршавању Буџета ФБИХ за 2021. годину. Поједини трансфери се планирају и реализују, иако немају законски основ. За финансирање појединих области текућих трансфера нису донесени законски прописи, а за неке законски прописи нису усаглашени са Законом о буџетима у ФБИХ.
- Програмима утрошка средстава текућих и капиталних трансфера Влада ФБИХ је одобравала интервентна средства која је на захтјев корисника, без јавног позива, одобравао руководиоца органа управе. Овакав начин расподјеле није транспарентан, у складу са Законом о буџетима у ФБИХ и Законом о извршавању Буџета ФБИХ за 2021. годину.

- Утврђена је недосљедна примјена Уредбе о начину оснивања и утврђивања висине накнаде за рад радних тијела основаних од стране Владе ФБИХ и руководиоца федералних органа државне службе, код утврђивања права на накнаду и исплате накнаде члановима радних тијела, јер је Уредбом исплата накнаде условљена обављањем послова изван радног времена, што се не може потврдити у свим случајевима у којима је дошло до исплате, као и броју радних тијела у која се именују, с обзиром на то да једно лице може бити ангажовано највише у два радна тијела.
- Обрачун накнада члановима комисија није имао третман плате, односно опорезивог прихода од независне дјелатности, што није у складу са Законом о порезу на доходак и Законом о доприносима и њиховим спроведбеним прописима.
- Уредбом о интервентним мјерама за помоћ угроженим секторима привреде ФБИХ у околностима пандемије COVID-19, коју је донијела Влада ФБИХ, није прописан начин документовања одржавања конкурентности, због чега испуњење овог циља није оцијењено, нити је прописан начин вршења провјере услова утврђених у дијелу неприхватљивости корисника. Такође, није постигнуто испуњење општег и посебног циља који се односи на очување радних мјеста, у складу са чланом 3. Уредбе.

У наставку је преглед исказаних расхода и издатака у финансијским извјештајима ревидираних буџетских корисника, са датим мишљењем и бројем препорука за 2021. годину:

(у КМ)

Редни број	Субјекти ревизије	Извршење буџета за 2021. годину	Дато мишљење		Број датих препорука
			о финансијским извјештајима	о усклађености са законским прописима	
1	2	3	4	5	6
1.	Парламент Федерације БиХ	14.187.606	Позитивно	С резервом	13
2.	Предсједник и два потпредсједника Федерације БиХ	2.411.754	Позитивно	С резервом	12
3.	Влада Федерације БиХ	11.545.381	С резервом	С резервом	8
4.	Федерално министарство унутрашњих послова	7.115.696	С резервом	Позитивно	6
5.	Федерално министарство правде	3.457.240	Позитивно	С резервом	12
6.	Федерално министарство финансија	1.120.600.271	Позитивно	С резервом	30
7.	Федерално министарство енергије, рударства и индустрије	56.476.862	Позитивно	С резервом	12
8.	Федерално министарство промета и комуникација	73.162.291	Позитивно	С резервом	11
9.	Федерално министарство здравства	95.085.036	Позитивно	С резервом	17

ИЗВЈЕШТАЈ О АКТИВНОСТИМА УРЕДА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА У ФБИХ ЗА 2022. ГОДИНУ

10.	Федерално министарство трговине	1.373.849	Позитивно	Позитивно	5
11.	Федерално министарство просторног уређења	6.750.313	С резервом	С резервом	11
12.	Федерално министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства	92.819.865	Позитивно	Позитивно	10
13.	Федерално министарство за питања бораца и инвалида одбрамбено-ослободилачког рата	338.686.216	Позитивно	Позитивно	9
14.	Федерално министарство развоја, предузетништва и обрта	64.278.416	Позитивно	Позитивно	3
15.	Федерално министарство рада и социјалне политике	179.953.846	Позитивно	С резервом	10
16.	Федерално министарство културе и спорта	10.425.192	С резервом	С резервом	14
17.	Федерално министарство расељених особа и избјеглица	26.890.623	Позитивно	Позитивно	3
18.	Федерално министарство образовања и науке	5.719.253	Позитивно	С резервом	10
19.	Федерално министарство околиша и туризма	2.814.629	С резервом	С резервом	12
20.	Служба за заједничке послове органа и тијела Федерације БиХ	13.720.763	С резервом	Позитивно	13
21.	Казнено поправни завод полуотвореног типа Бихаћ	2.770.236	Позитивно	Позитивно	6
22.	Казнено поправни завод полуотвореног типа Бусовача	2.895.234	Позитивно	С резервом	4
23.	Казнено поправни завод полуотвореног типа Орашје	4.023.710	Позитивно	С резервом	8
24.	Завод за јавно здравство Федерације БиХ	22.936.845	С резервом	С резервом	14
25.	Федерални завод за пензијско/мировинско и инвалидско осигурање	2.398.920.034	Суздржано	С резервом	13
26.	Федерална управа за инспекцијске послове	8.836.641	Позитивно	С резервом	6
УКУПНО		4.567.857.802			272

Најважнији налази из обављених ревизија су:

- Књиговодствено евидентирање није извршено на основу релевантне документације и у извјештајном периоду на који се односи, што је утицало на истинито и фер приказивање у финансијским извјештајима.
- Систем интерних контрола још увијек није имплементиран како је предвиђено Законом о финансијском управљању и контроли у јавном сектору у ФБиХ и осталим прописима који регулишу ову област.
- Није успостављена функционална интерна ревизија у складу са Законом о интерној ревизији у јавном сектору у ФБиХ и Правилником о критеријима за успостављање јединица за интерну ревизију у јавном сектору у ФБиХ.
- Радно вријеме и евиденције о радном времену нису усклађене са одредбама Одлуке Владе ФБиХ о радном времену у федералним органима државне службе и Правилника о садржају и начину вођења евиденције о радницима и другим лицима ангажованим на раду.
- Регистар буџетских корисника буџета у ФБиХ није у потпуности усклађен са Законом о буџетима у ФБиХ и Правилником о утврђивању и начину вођења регистра буџетских корисника Буџета ФБиХ, што је утицало на планирање и реализацију средстава за рад Парламента ФБиХ, Предсједника и два потпредсједника ФБиХ, Федералне управе цивилне заштите и Федералног штаба цивилне заштите.
- Корисници нису обављали послове за које су надлежни у складу са посебним законима и другим прописима којима су утврђени ти послови.
- Због неусклађености прописа није јасно утврђен статус Федералног завода за пензијско и инвалидско осигурање те није осигурано евидентирање прихода и расхода намијењених за исплату пензија и рад Завода, праћење свих прихода и расхода и извјештавање. Приликом планирања и извјештавања требало би осигурати податке о изворима и утрошку средстава. Преласком Федералног завода на трезорско пословање није могуће утврдити износ буџетских средстава утрошених за финансирање обавеза по основу права утврђених чланом 129. Закона о ПИО (пензије остварене под повољнијим условима), нити је познато колико је средстава за редовне пензије исплаћено из доприноса за ПИО.
- Ангажовање вањских сарадника по основу уговора о дјелу вршено је за обављање редовних послова који су утврђени правилницима о унутрашњој организацији, за шта није проведена процедура у складу са Законом о државној служби у ФБиХ и Законом о намјештеницима у органима државне службе у ФБиХ. Није се могла потврдити транспарентност избора особа са којима су закључени уговори о дјелу, начин утврђивања висине накнаде, односно вредновање послова који су били предмет уговора.

- За расподјелу средстава текућих трансфера код појединих корисника нису донесени јасни и мјерљиви критерији, због чега се избор корисника у највећој мјери заснивао на субјективној оцјени. Наведено указује на то да није осигурано транспарентно и ефикасно управљање буџетским средствима, у складу са Законом о извршавању Буџета ФБиХ за 2021. годину.
- Средства на позицији трансфера планирају се и одобравају одређеним буџетским корисницима константно, из године у годину, иако у претходним годинама нису подузимали адекватне мјере и активности у дијелу надзора над намјенским утрошком средстава трансфера, извјештавања и праћења ефикасности уложених средстава, нити су са појединим корисницима закључени уговори.
- Нисмо могли потврдити да су средства финансијске помоћи у условима пандемије ЦОВИД-19 намјенски утрошена, јер је код једног броја корисника смањен број радника на 31. 12. 2020. у односу на 30. 9. 2020. године. Федерална министарства енергије, рударства и индустрије, околиша и туризма и промета и комуникација нису утврдила ненамјенски утрошак код корисника који су смањили број радника, нити су спровела поступак за поврат ненамјенски утрошених средстава у случају незаконитог и ненамјенског коришћења, како је утврђено чланом 38. Уредбе о интервентним мјерама за подршку угроженим секторима привреде ФБиХ у околностима пандемије ЦОВИД-19. Одређени корисници нису оправдали средства на начин утврђен Уредбом и закљученим уговорима с корисницима, којима је прописано да у сврху одржавања ликвидности корисник одобрена средства може користити само за исплату минималних бруто плата или за трошкове пословања.
- Нису подузимане све прописане радње на наплати потраживања од крајњих корисника за правна лица и кантоне, која су на основу супсидарних уговора пренесена на крајње кориснике, у складу с чланом 46. Закона о буџетима у ФБиХ.
- Обавезе по правоснажним пресудама, извршним судским рјешењима из радног односа, које се односе на текућу и претходне године, нису исказане у финансијским извјештајима или су исказане на погрешним позицијама, што није у складу са Законом о буџетима у ФБиХ и Уредбом о рачуноводству буџета у ФБиХ.
- Попис имовине и обавеза и извора средстава код једног броја корисника није обављен у складу с важећим прописима о вршењу пописа и сврхом пописа. Статус имовине и обавеза институција које су у претходном периоду прешле на државни ниво није ријешен (бивше Федерално министарство одбране и Војска ФБиХ; Царинска управа и Обавјештајно-сигурносна агенција). Поједине федералне институције не посједују вјеродостојну документацију којом би се потврдило да су у власништву Федерације БиХ, а дио имовине није био ни доступан, што је довело у питање тачност и истинитост исказане имовине.

- Набавке роба, услуга и радова нису у потпуности вршене у складу са Законом о јавним набавкама у дијелу планирања набавки, одабира поступка, израде тендерске документације, неблаговременог покретања поступка, наставка сарадње са добављачима из претходног периода, те праћења реализације закључених уговора.
- Федерално министарство финансија није испоштовало законске одредбе утврђене Законом о рачуноводству и ревизији у ФБиХ и другим прописима у дијелу књиговодственог евидентирања, финансијског извјештавања и годишњег обрачуна за развојно-инвестиционе пројекте који се реализују путем посебних пројектних рачуна и посебних трансакцијских намјенских рачуна изван ЈРТ-а.
- Укупна такса на неповучена кредитна средства, закључно с 31. 12. 2021. године, износила је 891.955.894 КМ, од чега се на таксу плаћену у 2021. односи 6.123.832 КМ.

2.2. СЕКТОР ЗА ФИНАНСИЈСКУ РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА КАНТОНА, ГРАДОВА И ОПШТИНА

У Сектору су извршене ревизије 27 субјеката за 2021. годину, и то пет кантона, седам кантоналних буџетских корисника и 15 јединица локалне самоуправе.

Ревидирано је пет кантона који нису били обухваћени планом ревизије претходне године. Њихови буџети планирани су у укупном износу од 1.978.942.953 КМ. **Укупни приходи и примици ревидираних кантона исказани су у консолидованим финансијским извјештајима у износу од 1.794.345.931 КМ, а расходи и издаци у износу од 1.732.998.472 КМ.**

Поред кантона, извршене су (први пут) ревизије седам кантоналних буџетских корисника, чији буџети су планирани у укупном износу од 78.169.792 КМ, док су укупни расходи и издаци исказани у износу од 70.351.644 КМ.

Обављене су и ревизије два града и 13 општина, чији су буџети планирани у укупном износу од 231.220.009 КМ. Укупни приходи и примици у њиховим финансијским извјештајима исказани су у износу од 179.997.866 КМ, а укупни расходи и издаци у износу од 160.696.280 КМ.

Предмет ревизије четири ревидиране јединице локалне самоуправе били су консолидовани финансијски извјештаји (годишњи извјештаји за буџете јединица локалне самоуправе), које чине појединачни годишњи финансијски извјештаји укупно 19 буџетских корисника.

У наставку је преглед ревидираних субјеката за 2021. годину, с исказаним укупним расходима и издацима у финансијским извјештајима ревидираних субјеката, датим мишљењима и бројем препорука за 2021. годину:

Редни број	Субјекти ревизије	Расходи и издаци	Дато мишљење		Број датих препорука
			о финансијским извјештајима	о усклађености са законским прописима	
1	2	3	4	5	6
1.	Кантон Сарајево	958.399.515	С резервом	С резервом	28
2.	Херцеговачко-неретвански кантон	251.736.704	С резервом	С резервом	27
3.	Унско-сански кантон	212.710.308	С резервом	С резервом	28
4.	Средњобосански кантон	217.629.762	С резервом	С резервом	24
5.	Жупанија Западнохерцеговачка	92.522.183	С резервом	С резервом	25
6.	Министарство за рад, социјалну политику и избјеглице Зеничко-добојског кантона	29.294.41	С резервом	С резервом	13
7.	Министарство саобраћаја и веза Херцеговачко-неретванског кантона	9.994.29	С резервом	С резервом	12
8.	Министарство правде и управе Кантона Сарајево	7.004.39	Позитивно	Позитивно	3
9.	Министарство унутрашњих послова Жупаније Посавске	7.534.23	С резервом	С резервом	11
10.	Министарство просторног уређења и заштите околице Тузланског кантона	5.994.89	Позитивно	Позитивно	7
11.	Министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства Средњобосанског кантона	8.233.88	С резервом	С резервом	10
12.	Министарство gospodarства Херцегбосанске жупаније	2.295.52	С резервом	С резервом	12
13.	Општина Илиџа	23.989.800	С резервом	С резервом	22
14.	Општина Ново Сарајево	19.880.643	С резервом	С резервом	14
15.	Општина Травник	15.444.456	С резервом	С резервом	24
16.	Град Градачац	14.182.013	С резервом	С резервом	19
17.	Општина Коњиц	13.892.403	С резервом	С резервом	21
18.	Град Сребреник	11.300.461	С резервом	С резервом	17
19.	Општина Вогошћа	10.740.430	С резервом	С резервом	12
20.	Општина Томиславград	9.753.863	Негативно	С резервом	23
21.	Општина Читлук	8.950.117	С резервом	С резервом	17
22.	Општина Витез	8.187.219	С резервом	С резервом	22
23.	Општина Орашје	6.802.362	С резервом	С резервом	15
24.	Општина Горњи Вакуф-Ускопље	5.142.260	С резервом	С резервом	23
25.	Општина Кладањ	4.377.270	Негативно	С резервом	20
26.	Општина Бусовача	5.803.810	С резервом	С резервом	23
27.	Општина Босанско Грахово	2.249.173	Негативно	С резервом	20
УКУПНО		1.964.046.396			492

Ревизијом су утврђени пропусти и неправилности за које су дате одговарајуће препоруке. Најважнији налази и препоруке су:

- Системи финансијског управљања и контрола код значајног броја ревидираних субјеката нису успостављени на начин прописан Законом о финансијском управљању и контроли у јавном сектору у ФБиХ.
- Министарства финансија појединих кантона још увијек нису успоставила заједничке јединице интерне ревизије у складу са Законом о интерној ревизији у јавном сектору у ФБиХ, као ни функције буџетског надзора у складу са Законом о буџетима у ФБиХ. Одређени градови и општине такође нису успоставили јединице интерне ревизије у складу са важећим прописима.
- Приликом припреме, израде и извршења буџета нису досљедно примијењене одредбе Закона о буџетима у ФБиХ и одредбе закона о извршавању кантоналних буџета и одлука о извршењу буџета градова и општина.
- У појединим градовима и општинама нису донесене рачуноводствене политике усаглашене с Рачуноводственим политикама за федералне буџетске кориснике и трезор, и нису досљедно примијењене, што је резултирало погрешним исказивањима у финансијским извјештајима.
- Јединице локалне самоуправе нису успоставиле потпуне евиденције о сталним средствима, не посједују потпуну документацију о власништву или праву располагања и не примјењују досљедно рачуноводствене политике у дијелу који се односи на стална средства. Са јавним предузећима којима су објекти комуналне инфраструктуре повјерени на управљање нису уређени међусобни односи.
- Краткорочна потраживања и пласмани нису реално исказани, у оквиру редовних исказана су и сумњива потраживања и она чија је наплата неизвјесна, а нису подузимане ни довољне активности на њиховој уплати.
- Дугорочне обавезе по основу уговора о кредитима код појединих ревидираних субјеката нису књиговодствено евидентирани, погрешно су евидентирани или није извршено усклађивање њиховог књиговодственог са стварним стањем, због чега финансијски извјештаји не дају тачан преглед дугорочних обавеза и извора средстава.
- Финансијски резултати и вишкови прихода и расхода код појединих ревидираних субјеката нису тачно исказани.
- Периодични и годишњи извјештаји нису се сачињавали на начин прописан Правилником о финансијском извјештавању и годишњем обрачуну буџета у ФБиХ.
- Поступци јавних набавки нису се проводили у потпуности у складу с важећим прописима о јавним набавкама.
- Поједини градови и општине нису успоставили регистре буџетских корисника у складу са Законом о буџетима у ФБиХ и нису окончали активности на успостављању трезорског система пословања у складу са Законом о трезору у ФБиХ.

- За редовне послове и послове систематизоване правилницима о унутрашњој организацији ангажују се лица на основу уговора о дјелу.
- Расподјела текућих и капиталних трансфера није се вршила на основу јасно утврђених и мјерљивих критерија, а није успостављен ни надзор над намјенским утрошком текућих и капиталних трансфера.

2.3. СЕКТОР ЗА ФИНАНСИЈСКУ РЕВИЗИЈУ ЗАВОДА, ФОНДОВА И АГЕНЦИЈА

У оквиру Сектора за финансијску ревизију завода, фондова и агенција извршено је 27 ревизија за 2021. годину, и то: шест завода на федералном и кантоналном нивоу (четири завода за здравствено осигурање, Федерални завод за запошљавање и Завод здравственог осигурања и реосигурања ФБиХ, 17 јавних установа на кантоналном и општинском нивоу (осам служби за запошљавање, четири дома здравља, четири болнице и једна установа за медицинску рехабилитацију и бањско лијечење) и четири федералне агенције. Код шест субјеката ревизија је обављена први пут.

Код одређивања субјеката за ревизију, као и претходне године, због пандемије приоритет је дат области здравства, односно кантоналним заводима здравственог осигурања и јавним установама из области здравства. Остали субјекти планирани су на основу висине буџета, ризика пословања, њиховог значаја за друштво и утврђених пропуста и неправилности у трошењу јавних средстава у претходном ревидираном периоду.

Финансијски планови ревидираних субјеката износили су 1.369.585.619 КМ.¹⁴ Њихови укупни приходи и примици, исказани у финансијским извјештајима за 2021. годину, износили су 1.240.768.982 КМ, а расходи и издаци 1.210.031.603 КМ. Исказали су финансијски резултат за 2021. годину у укупном износу од 30.689.111 КМ (негативан финансијски резултат исказала су три субјекта у укупном износу од 9.640.325 КМ).

Обавезе свих ревидираних субјеката на 31. 12. 2021 године, исказане у финансијским извјештајима за 2021. годину, износиле су 170.337.324 КМ. Највећим дијелом односе се на краткорочне обавезе, а најзначајније су исказане код Завода здравственог осигурања и реосигурања Федерације Босне и Херцеговине (36.503.806 КМ).

¹⁴ Дом здравља Мостар – није донесен финансијски план за 2021. годину; исказани остварени приходи за 2021. годину

У наставку је преглед ревидираних субјеката за 2021. годину, с исказаним укупним расходима и издацима у финансијским извјештајима ревидираних субјеката, датим мишљењима и бројем препорука за 2021. годину:

(у КМ)

Редни број	Субјекти ревизије	Расходи и издаци	Дато мишљење		Број датих препорука
			о финансијским извјештајима	о усклађености са законским прописима	
1	2	3	4	5	6
1.	Федерални завод за запошљавање	59.552.069	С резервом	С резервом	19
2.	Завод здравственог осигурања и реосигурања ФБИХ	205.763.638	Позитивно	С резервом	8
3.	Завод за здравствено осигурање Жупаније Западнохерцеговачке	55.632.692	Позитивно	С резервом	19
4.	Завод за здравствено осигурање Херцегбосанске жупаније	30.456.118	С резервом	С резервом	17
5.	Завод здравственог осигурања Кантона Сарајево	439.722.475	Позитивно	С резервом	21
6.	Завод здравственог осигурања Босанско-подрињског кантона Горажде	18.457.502	С резервом	С резервом	24
7.	Агенција за водно подручје Јадранског мора	4.392.156	С резервом	С резервом	11
8.	Агенција за водно подручје ријеке Саве	17.684.459	С резервом	Позитивно	5
9.	Жупанијски завод за упошљавање Ливно	3.044.749	С резервом	С резервом	9
10.	Јавна установа „Служба за запошљавање Кантона Сарајево“	40.673.737	С резервом	С резервом	12
11.	Јавна установа Служба за запошљавање Тузланског кантона	22.818.799	Позитивно	С резервом	11
12.	Служба за запошљавање Средњобосанског кантона/Кантона Средишња Босна Травник	11.249.566	Позитивно	Позитивно	4
13.	Јавна установа Служба за запошљавање Зеничко-добојског кантона	20.141.120	Позитивно	С резервом	11
14.	Служба за запошљавање Жупаније Западнохерцеговачке	5.583.350	Позитивно	С резервом	13
15.	Служба за запошљавање Херцеговачко-неретванске жупаније/кантона Мостар	15.916.179	Позитивно	Позитивно	4
16.	Јавна установа Служба за запошљавање Унско-санског кантона Бихаћ	9.877.297	Негативно	С резервом	16
17.	Јавна установа за медицинску рехабилитацију и бањско лијечење – љечилиште „Реумал“ Фојница	7.350.622	Позитивно	С резервом	17
18.	Јавна здравствена установа Општа болница у Санском Мосту	3.333.564	С резервом	С резервом	15
19.	Јавна установа Кантонална болница Зеница	81.394.078	Негативно	С резервом	31
20.	Јавна установа Болница за плућне болести и туберкулозу Травник	4.961.235	С резервом	С резервом	10
21.	Јавна здравствена установа Општа болница „Др. Мустафа Бегановић“ Грачаница	7.297.578	С резервом	С резервом	15
22.	Дом здравља Мостар	15.326.470	С резервом	С резервом	18

23.	Јавна установа Дом здравља Кантона Сарајево	79.054.252	С резервом	С резервом	28
24.	Јавна здравствено-наставна установа Дом здравља „Др. Мустафа Шеховић“ Тузла	25.086.892	Позитивно	С резервом	13
25.	Јавна установа „Дом здравља“ Зеница	19.281.628	Позитивно	С резервом	9
26.	Регулаторна комисија за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине	3.027.303	Позитивно	С резервом	5
27.	Институт за медицинско вјештачење здравственог стања	2.952.075	Позитивно	С резервом	15
УКУПНО		1.210.031.603			380

У извршеним ревизијама завода, агенција и јавних установа утврђени су одређени пропусти и неправилности за које су дате одговарајуће препоруке. Најважнији налази, а уједно и налази који су констатовани код већег броја субјеката су:

- Систем интерних контрола није успостављен у складу са Законом о финансијском управљању и контроли у јавном сектору у ФБиХ и осталим прописима који регулишу ову област.
- Јединице за интерну ревизију нису успостављене у складу са Законом о интерној ревизији у јавном сектору у ФБиХ и Правилником о критеријима за успостављање јединица за интерну ревизију у јавном сектору у ФБиХ.
- Годишњи попис имовине и обавеза и усклађивање књиговодственог са стварним стањем није извршено у складу с одредбама Закона о рачуноводству и ревизији у ФБиХ, Уредбе о рачуноводству буџета у ФБиХ и Правилника о књиговодству буџета у ФБиХ.
- Нису досљедно примијењени Међународни рачуноводствени стандарди и Међународни стандарди финансијског извјештавања, посебно у дијелу: признавања прихода по основу донираних намјенских новчаних средстава; признавања прихода од продаје учинака; процјене неизвјесности у вези сталности пословања; исказивања и мјерења залиха; мјерења цјелокупне групе сталних средстава након почетног признавања; признавања прихода по основу укидања резервисања, као и расхода на име нових резервисања по судским споровима; вршења процјене постојања индиција да је вриједност неке имовине умањена, односно процјене надокнадивог износа.
- Набавке роба и услуга нису вршене у потпуности у складу са Законом о јавним набавкама и provedбеним актима Закона. Осим тога, један број субјеката није сачинио планове јавних набавки у складу са стварним потребама и на начин да се детаљно планира потрошња средстава путем провођења једног од поступака прописаних Законом, уз јасно дефинисање предмета и појединачно процијењене вриједности набавке.
- Уговарање услуга здравствене заштите већина кантоналних завода здравственог осигурања није вршила путем поступка јавне набавке, како то налаже Закон о здравственој заштити.

- Дио кантоналних завода здравственог осигурања није вршио праћење и контролу извршења уговорених услуга, што није у складу с Јединственом методологијом којом се ближе утврђују критерији и мјерила за закључивање уговора између надлежног завода здравственог осигурања и здравствене установе, као ни закљученим уговорима са здравственим установама о регулисању међусобних односа у вези с пружањем услуга здравствене заштите.
- Пријем запосленика на одређено и неодређено вријеме без јавног оглашавања вршен је примјеном кантоналних уредби којима су прописана изузећа од обавезе јавног оглашавања, што није у складу с одредбама Закона о раду.

Осим ових налаза који су констатовани код већег броја субјеката, утврђени су значајни налази из оквира надлежности сљедећих субјеката:

- Код Федералног завода за запошљавање реализација закључених, а нереализованих уговора за провођење мјера активне политике запошљавања у значајном износу пренесена је у 2022. годину, иако су за те намјене у Финансијском плану за 2021. годину била осигурана средства. Наведено није у складу са Законом о буџетима у ФБиХ, а за посљедицу је имало смањење ефеката запошљавања.
- Код Завода здравственог осигурања и реосигурања ФБиХ право на коришћење лијекова по посебним програмима није одобравано уз осигурање додатних финансијских средстава. Такође, именоване комисије за издавање сагласности за лијечење осигураних особа ФБиХ на терет средстава Фонда солидарности при увођењу пацијената у право коришћења лијекова нису примјењивале Упутство о успостави Листе чекања за лијекове са листе лијекова Фонда солидарности ФБиХ.

2.4. СЕКТОР ЗА ФИНАНСИЈСКУ РЕВИЗИЈУ ЈАВНИХ ПРЕДУЗЕЋА

У Сектору је, од планиране 22, извршена 21 ревизија, од којих је осам обављено први пут. Планирана ревизија финансијских извјештаја „Нафтних терминала Федерације БиХ“ д.о.о. Плоче за 2021. годину није обављена јер Уред за ревизију није добио тражену документацију, због чега је донесен Закључак о привременој обустави ове ревизије, до стицања услова за њен наставак.

Од марта до краја септембра 2022. године извршена је финансијска ревизија 21 предузећа у већинском државном власништву, чији су укупно планирани приходи износили цца 692.036.955 КМ. **Остварени приходи ових предузећа у 2022. години исказани су у износу од 638.339.608 КМ, а укупни расходи у износу од 636.516.645 КМ.**

При избору субјеката ревизије приоритет је дат онима који нису раније ревидирани (8 предузећа), те онима чија је дјелатност од економског значаја за ФБиХ (шумскопривредна друштва, комунална предузећа, предузећа намјенске производње, аеродроми).

У наставку је преглед ревидираних субјеката за 2022. годину, с исказаним укупним расходима и издацима у финансијским извјештајима, датим мишљењима и бројем препорука за 2022. годину. Напомињемо да је у доста извјештаја скренута пажња на одређена питања која нису утицала на дата мишљења, али су важна за корисничково разумијевање извјештаја. Ово је посебно важно код предузећа у већинском државном власништву, код којих је за значајна питања потребно укључивање оснивача, а на која сама предузећа не могу утицати.

(у КМ)

Редни број	Субјекти ревизије	Расходи и издаци	Дата мишљење		Број датих препорука
			о финансијским извјештајима	о усклађености са законским прописима	
1	2	3	4	5	6
1.	ШПД ЗДК д.о.о. Завидовићи	32.978.628	Негативно	Негативно	27
2.	УНИС „ГИНЕХ“ д.д. Горажде	42.005.100	С резервом	С резервом	9
3.	БИНАС д.д. Бугојно	7.694.746	Негативно	Негативно	29
4.	КЈКП Вик д.о.о. Сарајево	66.786.459	Негативно	С резервом	25
5.	ЈП Међународни аеродром Тузла д.о.о.	9.269.974	Негативно	Негативно	25
6.	КЈП „Сарајево-шуме“ д.о.о. Сарајево	16.861.967	Негативно	Негативно	24
7.	ЈП „Међународна зрачна лука – Аеродром Мостар“ д.о.о. Мостар	3.406.054	Негативно	С резервом	12
8.	Енергоинвест д.д. Сарајево	173.079.679	Негативно	С резервом	17
9.	Привредно друштво за производњу и транспорт гаса „БХ ГАС“ д.о.о. Сарајево	50.482.740	С резервом	С резервом	11
10.	ЈП Водовод Тузла	15.103.295	С резервом	С резервом	18
11.	ЈП ШГД „Шуме Херцеговачко-неретванске“ д.о.о. Мостар	700.585	С резервом	Негативно	15
12.	ЈП „Високо Екоенергија“ д.о.о. Високо	4.481.935	С резервом	С резервом	18
13.	ЈП „Гријање“ д.о.о. Зеница	13.296.522	С резервом	С резервом	12
14.	ЈКП „Водоград“ д.о.о. Прозор – Рама	2.927.058	С резервом	С резервом	20
15.	ЈКП Комунално д.о.о. Ливно	3.363.859	С резервом	Негативно	23
16.	ЈП „Шуме Тузланског кантона“ д.д. Кладањ	18.262.993	С резервом	Негативно	22
17.	ЈП „Цесте ФБИХ“ д.о.о. Сарајево	60.473.932	С резервом	С резервом	15
18.	КЈКП Сарајевогас д.о.о. Сарајево	101.526.611	С резервом	С резервом	10

19.	Технички ремонтни завод д.д. Хаџићи	1.866.783	Негативно	С резервом	19
20.	ЈКП Водовод д.о.о. Цазин	4.611.842	С резервом	С резервом	16
21.	ЈП Вик д.о.о. Зеница	7.335.883	С резервом	С резервом	10
УКУПНО		636.516.645			377

У извршеним ревизијама утврђени су одређени пропусти и неправилности за које су дате одговарајуће препоруке. Налази констатовани код већег броја субјеката су:

- Већи број предузећа није успоставио одговарајући систем интерних контрола по COSO моделу.
- Приликом састављања финансијских извјештаја нису досљедно примјењиване одредбе Међународних стандарда финансијског извјештавања (МСФИ) и Међународних рачуноводствених стандарда (МРС).
- Трогодишњи план није сачињен у складу са Законом о јавним предузећима.
- Пријем запосленика није вршен у складу са Законом о раду с циљем осигурања транспарентности и једнаког приступа запошљавању, нити је примјена изузећа код запошљавања сходно Уредби о поступку пријема у радни однос испоштована у потпуности.
- Уговори о дјелу закључивани су за систематизована радна мјеста.
- За исплаћене плате нису благовремено уплаћене обавезе по основу доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, здравство и незапосленост, што није у складу са Законом о доприносима, Правилником о начину обрачунавања и уплате доприноса и Законом о јавним предузећима.
- Нису вршена резервисања по основу судских спорова у складу са захтјевима МРС-а 37 – Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална средства.
- За потраживања старија од годину дана није вршена процјена очекиваних кредитних губитака у складу са захтјевима МСФИ-ја 9 – Финансијски инструменти.
- На датум биланса није вршена оцјена умањења вриједности имовине, односно процјена надокнадиве вриједности имовине у складу са МРС-ом 36 – Умањење имовине.
- Није вршен обрачун производње и евидентирање залиха у складу са захтјевима МРС-а 2 – Залихе.
- Попис имовине и обавеза није извршен детаљно и свеобухватно у свим предузећима, нити је извршено усклађивање књиговодственог стања имовине и обавеза са стварним стањем утврђеним пописом, како је прописано Законом о рачуноводству и ревизији у Федерацији БиХ.
- Биљешке уз финансијске извјештаје нису састављане у складу с тачком 25 МРС – а 1 – Презентација финансијских извјештаја, с обзиром на то да менаџмент при састављању финансијских извјештаја није процијенио и објавио способност предузећа да наставе пословати у временски неограниченом периоду.

- Набавке роба, услуга и радова нису вршене у потпуности у складу с процедурама прописаним Законом о јавним набавкама и provedбеним актима.
- Код водоводних предузећа констатовани су значајни губици на мрежи приликом испоруке воде крајњим купцима, што указује на бесправне прикључке и друге проблеме на мрежи при снабдијевању водом.
- Велики дио ревидираних комуналних предузећа не располаже доказима о статусу власништва над некретнинама у посједу, а посебно над комуналном инфраструктуром.

2.5. ПРАЋЕЊЕ ПОСТУПАЊА ПО ПРЕПОРУКАМА ИЗ РАНИЈЕ ПРОВЕДЕНИХ ФИНАНСИЈСКИХ РЕВИЗИЈА

Уред за ревизију први пут је спровео осам праћења поступања по препорукама из ранијих финансијских ревизија.

Обављен је увид у активности које су субјекти подузели на имплементацији датих препорука од објаве коначног извјештаја до 30. 6. 2022. године, те су донесени закључци о поступању по препорукама.

Извршена је оцјена поступања по препорукама, која је класификована према сљедећим категоријама:

- реализована препорука
- дјелимично реализована препорука
- нереализована препорука
- препорука за коју није извршена оцјена поступања

Ред. бр.	Субјекти ревизије	Година за коју је вршена финансијска ревизија	Број датих препорука	Поступање по препорукама датим у извјештајима у претходним годинама			
				Реализовано	Дјелимично	Нереализовано	Без оцјене/непроводиво
1.	РМУ „Бреза“ д.о.о. Бреза	2016.	18	1	4	13	0
			100%	6%	22%	72%	0%
2.	РМУ „Зеница“ д.о.о. Зеница	2016.	19	2	4	12	1
			100%	11%	21%	63%	5%
3.	РМУ „Ђурђевић“ д.о.о. Ђурђевић	2016.	14	2	3	9	0
			100%	14%	21%	64%	0%
4.	„Рудници боксита“ д.о.о. Посушје	2017.	14	1	3	10	0
			100%	7%	21%	71%	0%
5.	Федерална управа за геодетске и имовинско-правне послове	2016.	24	17	3	1	3
			100%	71%	13%	4%	13%
6.	Јавна установа „Општа болница Коњиц“	2019.	25	13	6	4	2
			100%	52%	24%	16%	8%

Ред. бр.	Субјекти ревизије	Година за коју је вршена финансијска ревизија	Број датих препорука	Поступање по препорукама датим у извјештајима у претходним годинама			
				Реализовано	Дјелимично	Нереализовано	Без оцјене/непроводио
7.	Установа из дјелокруга социјалне заштите – Љубушки	2019.	11	7	3	1	0
			100%	64%	27%	9%	0%
8.	Јавна установа Завод за збрињавање ментално инвалидне дјеце и омладине Пазарић	2020.	28	8	11	7	2
			100%	29%	39%	25%	7%
УКУПНО			153	51	37	57	8

С обзиром на то да је праћењем поступања по препорукама утврђено да:

- у посматраном периоду код већине субјеката значајан број препорука није реализован,
- или да субјекти нису поступили у складу с чланом 16. тачка 3. Закона о ревизији институција у ФБиХ и обавијестили о подузетим радњама ради превазилажења неправилности идентификованих у ревизијском извјештају,
- те да Парламентарна комисија није разматрала или није сачинила извјештај који би био упућен на Парламент ФБиХ,

у овим извјештајима дате су додатне препоруке ревидираним субјектима и Парламентарној комисији, с циљем боље имплементације препорука и отклањања утврђених неправилности.

2.6. ОБАВЉАЊЕ ПРЕТХОДНИХ ФИНАНСИЈСКИХ РЕВИЗИЈА ЗА 2022. ГОДИНУ

План ревизије за 2022/2023. донесен је 22. 12. 2022, којим је предвиђено обављање 103 ревизије за 2022. годину, што је до сада највећи планирани број, и 12 праћења поступања по препорукама из извјештаја о финансијској ревизији из претходних година. План је достављен Парламентарној комисији одговорној за ревизију и објављен на интернет-страници Уреда за ревизију.

Од октобра 2022. до краја јануара 2023. године обављене су претходне ревизије сљедећих субјеката:

Редни број	Назив субјекта
Корисници Буџета ФБИХ	
1.	Парламент Федерације Босне и Херцеговине
2.	Предсједник и два потпредсједника Федерације Босне и Херцеговине
3.	Влада Федерације Босне и Херцеговине
4.	Федерално министарство унутрашњих послова
5.	Федерално министарство правде
6.	Федерално министарство финансија
7.	Федерално министарство енергије, рударства и индустрије
8.	Федерално министарство промета и комуникација
9.	Федерално министарство здравства
10.	Федерално министарство трговине
11.	Федерално министарство просторног уређења
12.	Федерално министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства
13.	Федерално министарство за питање бораца и инвалида одбрамбено-ослободилачког рата
14.	Федерално министарство развоја, предузетништва и обрта
15.	Федерално министарство рада и социјалне политике
16.	Федерално министарство културе и спорта
17.	Федерално министарство расељених особа и избјеглица
18.	Федерално министарство образовања и науке
19.	Федерално министарство околиша и туризма
20.	Федерална агенција за управљање одузетом имовином
21.	Федерална управа полиције
22.	Федерални завод за пензијско/мировинско и инвалидско осигурање
23.	Служба за заједничке послове органа и тијела ФБИХ
24.	Врховни суд Федерације Босне и Херцеговине
25.	Завод за јавно здравство Федерације Босне и Херцеговине
Кантони и институције кантона, градови и општине	
1.	Босанско-подрињски кантон Горажде
2.	Херцегбосанска жупанија
3.	Тузлански кантон
4.	Зеничко-добојски кантон
5.	Жупанија Посавска
6.	Министарство финансија Херцеговачко-неретванског кантона
7.	Министарство финансија Кантона Сарајево
8.	Министарство финансија Унско-санског кантона
9.	Министарство трговине, туризма и саобраћаја Тузланског кантона
10.	Министарство саобраћаја Кантона Сарајево

11.	Кантонална управа цивилне заштите Тузла
12.	Град Бихаћ
13.	Град Љубушки
14.	Град Високо
15.	Град Живинице
16.	Општина Бреза
17.	Општина Бугојно
18.	Општина Бужим
19.	Општина Центар Сарајево
20.	Општина Домањевац – Шамац
21.	Општина Доњи Вакуф
22.	Општина Фојница
23.	Општина Гламоч
24.	Општина Јајце
25.	Општина Кључ
26.	Општина Олово
27.	Општина Прозор – Рама
28.	Општина Равно
29.	Општина Стари Град Сарајево
30.	Општина Трново

Редни
број

Заводи, фондови и јавне установе

1.	Федерални завод за запошљавање
2.	Завод здравственог осигурања и реосигурања Федерације Босне и Херцеговине
3.	Завод здравственог осигурања Херцеговачко-неретванске жупаније/кантона
4.	Завод за здравствено осигурање Средњобосанског кантона/кантона Средишња Босна
5.	Завод здравственог осигурања Тузланског кантона
6.	Завод здравственог осигурања Унско-санског кантона
7.	Завод здравственог осигурања Зеничко-добојског кантона
8.	Завод здравственог осигурања Жупаније Посавске
9.	Здравствена установа Дом здравља Цазин
10.	Здравствена установа Кантонална болница „Др. Ирфан Љубијанкић“ Бихаћ
11.	Јавна здравствена установа Универзитетски клинички центар Тузла
12.	Јавна установа Дом здравља „Др. Исак Самоковлија“ Горажде
13.	Јавна установа Дом здравља Кисељак
14.	Јавна установа Дом здравља Коњиц
15.	Дом здравља Ливно
16.	Дом здравља Љубушки
17.	Дом здравља Оџак
18.	Јавна установа Дом здравља „Стари Град“ Мостар
19.	Дом здравља Томиславград
20.	Јавна установа Дом здравља Завидовићи

21.	Јавна здравствена установа Дом здравља Живинице
22.	Клинички центар Универзитета у Сарајеву
23.	Свеучилишна клиничка болница Мостар
24.	Јавна установа „Служба за запошљавање Босанско-подрињског кантона Горажде“
25.	Служба за запошљавање Жупаније Посавске
26.	Финансијско-информатичка агенција
27.	Јавна установа „Студентски центар“ Сарајево
28.	Оператор за обновљиве изворе енергије и ефикасну когенерацију

Редни
број

Предузећа у већинском државном власништву

1.	Јавно предузеће „Аутоцесте Федерације БиХ“ д.о.о. Мостар
2.	Јавно предузеће „Електропривреда БиХ“ д.д. Сарајево
3.	Јавно предузеће „Електропривреда Хрватске заједнице Херцег Босне“ д.д. Мостар
4.	Игман д.д. Коњиц
5.	ИСКРАЕМЕЦО Сарајево д.о.о. Сарајево
6.	Јавно предузеће „Комунално“ д.о.о. Груде
7.	Јавно предузеће „Локом“ д.о.о. Сарајево
8.	Јавно предузеће Међународни аеродром „Сарајево“ д.о.о. Сарајево
9.	Јавно предузеће за градски превоз путника „Мостар Бус“ д.о.о. Мостар
10.	Јавно предузеће Национални парк „Уна“ д.о.о. Бихаћ
11.	Оператор – Терминали Федерације БиХ д.о.о. Сарајево – консолидовани извјештаји
12.	Рудници мрког угља „Бановићи“ д.д. Бановићи
13.	Унион Банка д.д. Сарајево
14.	Зрак д.д. Сарајево
15.	Јавно предузеће „9. септембар“ д.д. Сребреник
16.	Јавно комунално предузеће „Чистоћа“ д.о.о. Широки Бријег
17.	Кантонално јавно комунално предузеће „Покоп“ д.о.о. Сарајево
18.	Јавно комунално предузеће Панноница д.о.о. Тузла
19.	Јавно комунално предузеће „Високо“ д.о.о. Високо

Са 31. 1. 2023. године извршене су све претходне ревизије, изузев једне, и за сваку је послато писмо менаџменту, у којима је указано на уочене неправилности у систему интерних контрола и књиговодственом евидентирању, које се могу отклонити до сачињавања финансијских извјештаја.

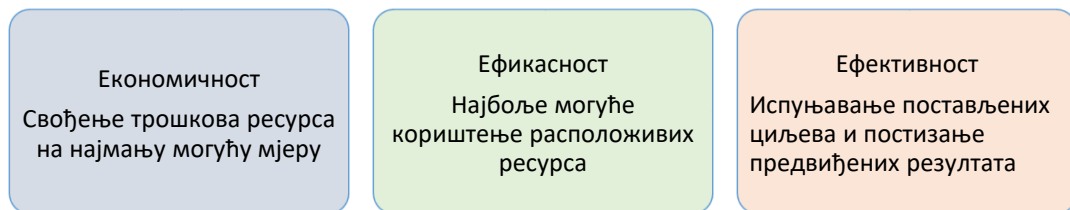
Ревизија Унион Банке д.д. Сарајево није извршена због насталог ограничења дјелокруга ревизије, односно немогућности приступа документацији Банке. Због тога донесен је Закључак о привременој обустави ове ревизије о чему су обавијештени кантонално и федерално тужилаштво, Парламент ФБиХ, Парламентарна комисија одговорна за ревизију, Влада ФБиХ и Федерално министарство финансија.

3. РЕВИЗИЈА УЧИНКА

У 2022. години објављено је шест извјештаја ревизије учинка. Три су се односила на проведене ревизије, а преостала три на праћења реализације препорука из раније објављених извјештаја. Проведена је предстудија и главна студија за паралелну ревизију која се реализује у сарадњи са ДРИ Црне Горе, те предстудија за једну нову ревизију учинка, које ће се реализовати у 2023. години.

Сходно члану 14. Закона о ревизији, Уред за ревизију има право извршити преглед или испитивање одређеног аспекта пословања цијеле или дијела институције, програма или активности у погледу економичности, ефикасности и ефективности с којима та институција користи своје ресурсе и о томе извјештавати јавност на начин који одређује овај Закон.

INTOSAI-јеви стандарди врховних ревизијских институција (у даљњем тексту: ISSAI) принципе економичности, ефикасности и ефективности дефинишу на сљедећи начин:¹⁵

Главна питања којима се бави ревизија учинка су:¹⁶

- Да ли се раде праве ствари?
- Да ли се ствари раде на прави начин?
- Ако није тако, који су разлози?

Прво питање односи се на ефективност или утицај на друштво. Друго питање испитује да ли се активности или мјере реализују на најјефтинији и најбољи начин узимајући у обзир расположиве ресурсе, те испитује економичност или ефикасност подузетих активности или мјера.

Ревизија учинка треба допринијети бољим јавним услугама, квалитетнијем трошењу јавног новца и већем степену транспарентности и јавне одговорности.

¹⁵ ISSAI 300.11

¹⁶ INTOSAI GUID 3910 – Building a Performance Audit Function

Процес ревизије учинка састоји се од четири главне фазе:

➤ Планирање

Планирање у ревизији учинка састоји се од стратешког, годишњег, те планирања на нивоу индивидуалне ревизије.

У оквиру стратешког планирања утврђују се потенцијалне области и приоритети рада у периоду од више година.

Годишњим планом утврђује се број ревизија учинка које ће се обавити у једној години, њихово трајање и остале значајне активности.

Планирање индивидуалних ревизија врши се на основу годишњег плана. Индивидуалне ревизије се, сходно усвојеној методологији, планирају у фази предстудије. Сврха предстудијског истраживања је да се утврди могућност за провођење главне студије, те идентификује ревизијски проблем, циљ, субјекти и критерији ревизије, те методологија која ће се користити у главној студији.

Као резултат предстудије сачињава се меморандум са планом рада, који одобрава генерални ревизор. План рада треба омогућити провођење ревизије на ефикасан, економичан и ефективан начин.

Када се на основу предстудије оцијени да се главна студија не може или не треба спровести, доноси се меморандум о одустајању од главне студије, који садржи резултате предстудије и разлоге због којих ревизија неће бити извршена.

➤ Обављање ревизије (главна студија)

Сврха главне студије је прикупити и анализирати потребне податке, оцијенити чињенице наспрам утврђених критерија, те израдити нацрт извјештаја. Ова фаза почиње доношењем одлуке о провођењу главне студије. Задатак тимова за ревизију је прикупљање довољних, релевантних и поузданих доказа који подржавају налазе. Неопходан је професионални став и просудба ревизора, како би квалитет и квантитет прикупљених доказа пружио одговоре на ревизорска питања, те омогућио извођење адекватних закључака и давање препорука.

Методе које се користе у ревизији учинка мање су стандардизиране него у финансијској ревизији и могу се разликовати од ревизије до ревизије. Примјењују се различите методе друштвених наука, попут упитника, интервјуа, фокус група, те квантитативне и квалитативне методе¹⁷ анализе података.

Процес извршења ревизије приказан је у графикону:

➤ Извјештавање

Резултати рада ревизије учинка објављују се у извјештају. Његова сврха је да резултате ревизије представи законодавној и извршној власти, субјекту ревизије и јавности на објективан и поуздан начин. Садржај извјештаја може се разликовати од ревизије до ревизије, у зависности од теме која се обрађује. За разлику од финансијске ревизије, у извјештајима ревизије учинка не даје се мишљење, него се на основу налаза изводе закључци који пружају одговор на постављена ревизијска питања. Налази и закључци требају се базирати на доказима и бити јасно разграничени у извјештају.

¹⁷ На примјер анализа трендова, регресивна анализа, ДЕА метода, те квалитативне методе анализе документације и интервјуа

Нацрт извјештаја се, сходно Закону о ревизији, доставља субјектима на очитовање, након чега се сачињава коначан извјештај. У складу с чланом 16. Закона о ревизији, Уред у року од 30 дана од завршетка ревизија доставља коначне извјештаје ревидираним институцијама и Парламенту ФБиХ. Извјештаји се у исто вријеме достављају и Влади и Предсједнику ФБиХ.

Сваки извјештај се, уз пригодно саопштење за јавност, објављује на интернет-страници Уреда за ревизију. Препоруке дате у објављеним извјештајима евидентирају су у Регистру препорука ревизије учинка, који је такође објављен на интернет-страници Уреда.

➤ Праћење реализације препорука

Извјештавање о накнадним мјерама које су подузете у погледу налаза и препорука ревизије представља начин да се осигура да они који су задужени за управљање јавним сектором извршавају своје одговорности и подузимају одговарајуће корективне мјере.¹⁸

Праћење реализације препорука ревизије учинка представља важан дио ревизијског поступка, предвиђен ISSAI стандардима. Ријеч је о корисном алату за јачање утицаја ревизије и унапређење будућег рада. Представља завршну фазу у ревизијском циклусу, која се проводи с намјером осигурања повратних информација о реализацији датих препорука. Приликом праћења провјерава се да ли су субјекти у разумном периоду адекватно ријешили проблеме и недостатке установљене ревизијом.¹⁹ Циљ је потакнути механизме одговорности и на тај начин довести до веће реализације препорука.

Сходно усвојеној методологији, Уред за ревизију на основу одлуке о провођењу праћења реализације препорука одређује извјештај ревизије учинка чије препоруке ће бити предмет праћења, тим и динамику праћења. Подаци и информације о активностима подузетим с циљем реализације препорука прикупљају се путем упитника. Такође, врши се детаљна анализа релевантне регулативе и документације коју достављају субјекти ревизије како би доказали подузете активности.

Прије сачињавања коначног извјештаја, нацрти се достављају субјектима ревизије на коментар. Коначан извјештај о праћењу доставља се истим субјектима као и извјештаји о проведеним ревизијама, те се уз саопштење за јавност објављује на интернет-страници Уреда.

Након објаве извјештаја, Регистар препорука се ажурира подацима о статусу реализације препорука.

¹⁸ INTOSAI P-12

¹⁹ ISSAI 3000.136

3.1. ОБАВЉАЊЕ РЕВИЗИЈЕ УЧИНКА У 2022. ГОДИНИ

У 2022. години, у складу с Планом и програмом рада, објављено је шест извјештаја ревизије учинка, од чега су три о темама које до сада нису биле предмет ревизије, док су се три односила на праћење реализације препорука.

Преглед објављених извјештаја ревизија учинка:

Ред. бр.	Назив извјештаја ревизије учинка	Датум објаве
1.	Праћење реализације препорука из Извјештаја ревизије учинка „Активности надлежних институција у Федерацији Босне и Херцеговине на смањењу загађености зрака“	23. 3. 2022.
2.	Ефикасност другостепених органа у поступању по жалбама	11. 4. 2022.
3.	Ефикасност локалне управе у рјешавању захтјева грађана	23. 5. 2022.
4.	Праћење реализације препорука из Извјештаја ревизије учинка „Ефикасност стечајног поступка у Федерацији Босне и Херцеговине“	24. 6. 2022.
5.	Праћење реализације препорука из Извјештаја ревизије учинка „Успостава и функционисање интерне ревизије у јавном сектору у Федерацији Босне и Херцеговине“	24. 10. 2022.
6.	Управљање робним резервама у Федерацији Босне и Херцеговине	15. 12. 2022.

3.1.1. РЕВИЗИЈА УЧИНКА – НОВЕ ТЕМЕ

С обзиром на надлежност Уреда, изузетно је широк дијапазон тема којима се бави ревизија учинка, те се њоме обухватају активности субјеката јавног сектора на свим нивоима власти у ФБиХ. У посљедњим годинама посебна пажња посвећена је актуелним кризама које потресају нашу земљу и свијет, као и испуњењу Циљева одрживог развоја УН-а.

Сектор за ревизију учинка је у 2022. години окончао главне студије „Ефикасност другостепених органа у поступању по жалбама“ и „Ефикасност локалне управе у рјешавању захтјева грађана“, које су започеле у 2022. години. Такође, проведена је предстудија, главна студија и извјештавање за ревизију учинка „Управљање робним резервама у Федерацији Босне и Херцеговине“.

Проведене ревизије обухватиле су 40 субјеката, а дато је 37 препорука упућених на 50 субјеката, што је приказано у табели:

Р. бр.	Ревизија учинка	Субјекти ревизије	Број субјеката обухваћених ревизијом	Број субјеката којима су дате препоруке	Број датих препорука	Временски обухват ревизије
1.	Ефикасност другостепених органа у поступању по жалбама	Федерално министарство финансија Федерално министарство за питања бораца и инвалида одбрамбено-ослободилачког рата Федерално министарство правде	3	3	12	2016–2020.
2.	Ефикасност локалне управе у рјешавању захтјева грађана	26 општина/градова ²⁰ Федерално министарство правде Федерално министарство промета и комуникација Генерални секретаријат Владе ФБиХ	29	29	15	2018–2020.
3.	Управљање робним резервама у Федерацији Босне и Херцеговине	Федерална дирекција робних резерви Кантонална дирекција робних резерви Босанско-подрињског кантона Дирекција за робне резерве Херцегбосанске жупаније Дирекција за робне резерве Кантона Сарајево Кантонална дирекција робних резерви Тузланског кантона Пољопривредни завод Унско-санског кантона	8	18 ²¹	10	2019–2021.

²⁰ Нови Град Сарајево, Травник, Тешањ, Сански Мост, Витез, Ново Сарајево, Орашје, Оџак, Груде, Теочак, Босански Петровац, Добој-Југ, Равно, Гламоч, Фоча, Крешево, Трново, Тузла, Зеница, Мостар, Цазин, Живинице, Ливно, Широки Бријег, Чапљина, Горажде

²¹ Препорука везана за унапређење регулаторног оквира је, поред Владе ФБиХ која је била субјект ревизије, дата владама кантона у ФБиХ које нису биле директно обухваћене ревизијом с обзиром на њихове надлежности у предлагању кантоналних закона.

		Кантонална дирекција робних резерви Зеничко-добојског кантона Влада ФБиХ				
УКУПНО			40	50	37	

По окончању главних студија за све три ревизије организоване су фокус групе на које су позвани сви субјекти ревизије. Фокус група је квалитативна метода која се користи у ревизији учинка како би се субјекти упознали с прелиминарним налазима ревизије. На овај начин пружена је прилика субјектима ревизије и осталим заинтересованим странама да дају свој допринос у сврху што квалитетније презентације ревизијских тема.

Приликом сачињавања коначних извјештаја посебна пажња посвећена је извјештају „Управљање робним резервама у Федерацији Босне и Херцеговине“, с обзиром на то да су приликом провођења ове ревизије кориштени подаци који су, према постојећим законима о робним резервама, означени као државна тајна. У складу с чланом 45. Закона о ревизији институција у Федерацији Босне и Херцеговине, Уред за ревизију припремио је Извјештај као повјерљиву информацију и доставио га Парламентарној комисији одговорној за ревизију. С циљем информисања јавности о овој ревизији, сачињена је и објављена скраћена верзија извјештаја која не садржи повјерљиве информације. На овај начин Уред је потврдио своју релевантност и актуелност у периоду кризе, те је указао на значај јачања одговорности, транспарентности и интегритета у овом изазовном периоду.

Извјештаји ревизије учинка који су објављени у 2022. години добро су прихваћени у медијима и били су предмет бројних медијских чланака.

Најважнији налази из објављених извјештаја ревизије учинка:

- Утврђена су значајна кашњења у рјешавању жалби у другостепеном управном поступку из надлежности министарства обухваћених ревизијом. Федерално министарство финансија је у проматраном периоду, од укупног броја ријешених жалби, свега 1% ријешило у законском року, док је Федерално министарство за питања бораца и инвалида одбрамбено-ослободилачког рата 44% жалби ријешило у законском року.
- Надлежна министарства не прате податке о томе колика су кашњења у рјешавању жалби. Такође, нису осигурала интерни надзор и извјештавање о рјешавању управних ствари како би омогућила дефинисање одговарајућих мјера за унапређење ефикасности у овој области.

Изостао је и одговарајући надзор Федералног министарства правде, како би се осигурало рјешавање по жалбама у складу с одредбама Закона о управном поступку и одговарајуће извјештавање у овој области.

- Градови и општине у Федерацији БиХ нису осигурали брзо и једноставно подношење захтјева, нити је осигурано рјешавање захтјева грађана у прописаним роковима.

ИЗВЈЕШТАЈ О АКТИВНОСТИМА УРЕДА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА У ФБИХ ЗА 2022. ГОДИНУ

- У градовима и општинама нису уведене електронске услуге нити су подузимане потребне активности како би се рањивим скупинама становништва, којима је потребна посебна помоћ, олакшао приступ информацијама и предаја захтјева.
- У Федерацији БиХ нису успостављене одговарајуће регулаторне и институционалне претпоставке за ефикасно управљање робним резервама. Питање тајности података о робним резервама није уређено на одговарајући начин, због чега основни подаци о робним резервама нису довољно транспарентни.
- Набавке робних резерви нису биле ефикасне и у појединим дирекцијама вршене су по изузећу од примјене Закона о јавним набавкама. Нису осигуране довољне количине роба које би омогућиле дирекцијама благовремено интервенисање робним резервама у за то предвиђеним ситуацијама.
- У посматраном периоду ревизије, као и у ранијим годинама, дирекције нису интервенисале робним резервама ради стабилизације тржишта.

3.1.2. РЕВИЗИЈА УЧИНКА – ПРАЋЕЊЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРЕПОРУКА

У 2022. години извршено је праћење реализације препорука из три раније објављена извјештаја ревизије учинка. Анализиране су активности 30 субјеката ревизије на реализацији укупно 32 дате препоруке.

Р. Б.	Извјештај о праћењу реализације препорука ревизије учинка	Година када је проведена ревизија	Број субјеката обухваћених праћењем	Број препорука које су биле предмет праћења
1.	Праћење реализације препорука из Извјештаја ревизије учинка „Успостава и функционисање интерне ревизије у јавном сектору у Федерацији Босне и Херцеговине“	2016.	4	13
2.	Праћење реализације препорука из Извјештаја ревизије учинка „Активности надлежних институција у Федерацији Босне и Херцеговине на смањењу загађености зрака“	2019.	15	13
3.	Праћење реализације препорука из Извјештаја ревизије учинка „Ефикасност стечајног поступка у Федерацији Босне и Херцеговине“	2020.	11	6
УКУПНО			30	32

Статус реализације препорука по субјектима ревизије учинка „Успостава и функционисање интерне ревизије у јавном сектору у Федерацији Босне и Херцеговине“:

Субјекти одговорни за реализацију препорука	Број препорука које су проведене	Број препорука које су дјелимично проведене	Број препорука за које су покренуте почетне активности	Број препорука које нису проведене	Укупан број препорука по субјекту
1. Парламент ФБиХ	1	-	-	-	1
2. Влада ФБиХ	1	1	-	-	2
3. Федерално министарство финансија	2	1	-	-	3
4. Централна хармонизацијска јединица	2	2	-	-	4
5. Руководиоци институција јавног сектора	-	1	2	-	3

Статус реализације препорука по субјектима ревизије учинка „Активности надлежних институција у Федерацији Босне и Херцеговине на смањењу загађености зрака“:

Субјекти одговорни за реализацију препорука	Број препорука које су проведене	Број препорука које су дјелимично проведене	Број препорука за које су покренуте почетне активности	Број препорука које нису проведене	Укупан број препорука по субјекту
1. Парламент ФБиХ	1	-	1	-	2
2. Влада ФБиХ	-	-	1	-	1
3. Федерално министарство околиша и туризма	2	1	2	2	7
4. Федерално министарство промета и комуникација	-	-	-	1	1
5. Министарство комуналне привреде, инфраструктуре, просторног уређења, грађења и заштите околиша Кантона Сарајево	2	-	-	-	2
6. Министарство просторног уређења и заштите околице Тузланског кантона	1	-	1	-	2
7. Министарство за просторно уређење, промет и комуникације и заштиту околине Зеничко-добојског кантона	1	1	-	-	2
8. Министарство трговине, туризма и заштите околиша Херцеговачко-неретванског кантона	-	1	-	1	2

9. Министарство градитељства, обнове, просторног уређења и заштите околиша Херцегбосанске жупаније	-	1	-	1	2
10. Министарство промета, веза и заштите околиша Жупаније посавске	-	1	-	1	2
11. Федерални хидрометеоролошки завод	1	1	-	-	2
12. Федерална управа за инспекцијске послове	-	1	-	-	1
13. Кантонална управа за инспекцијске послове Зеничко-добојског кантона	-	1	-	-	1
14. Кантонална управа за инспекцијске послове Тузланског кантона	-	1	-	-	1
15. Кантонална управа за инспекцијске послове Кантона Сарајево	-	1	-	-	1

Статус реализације препорука по субјектима ревизије учинка „Учинковитост стечајног поступка у Федерацији Босне и Херцеговине“:

Субјекти одговорни за реализацију препорука	Број препорука које су проведене	Број препорука које су дјеломично проведене	Број препорука за које су покренуте почетне активности	Број препорука које нису проведене	Укупан број препорука по субјекту
1. Федерално министарство правде	2	-	-	-	2
2. Општински суд у Сарајеву	-	4	-	-	4
3. Општински суд у Зеници	1	3	-	-	4
4. Општински суд у Тузли	3	1	-	-	4
5. Општински суд у Мостару	-	2	1	1	4
6. Општински суд у Бихаћу	-	4	-	-	4
7. Општински суд у Горажду	-	3	-	1	4
8. Општински суд у Травнику	2	2	-	-	4
9. Општински суд у Широком Бријегу	-	4	-	-	4
10. Општински суд у Ливну	1	3	-	-	4
11. Општински суд у Орашју	-	3	-	1	4

Крајем 2022. године Сектор за ревизију учинка започео је праћење реализације препорука из Извјештаја: „Успостављање ефикасног система планирања и доношења стратегија Федерације Босне и Херцеговине“, које ће бити окончано у 2023. години.

3.2. ПРОВОЂЕЊЕ НОВИХ ПРЕДСТУДИЈА

У 2022. години потписан је **Меморандум о сарадњи** за провођење паралелне ревизије са Државном ревизорском институцијом Црне Горе на тему „Заштита ријека у ФБиХ“, којим је предвиђено да потписници изврше властите ревизије у складу с мандатом и циљевима, а да се сарадња одвија у духу повјерења и отворености. У 2022. години проведена је предстудија и главна студија, а процедура окончања нацрта извјештаја и извјештавање о овој ревизији реализоваће се у 2023. години.

- ✓ Паралелна ревизија представља начин развијања капацитета ревизије учинка и прилику за јачање компетентности, професионалности, одрживости и иновативности. Такође, размјена знања и научених лекција кроз пројекте паралелне ревизије шири хоризонте и отвара нови поглед на дјеловање институција јавног сектора. Важност сарадње с врховним ревизијским институцијама из других земаља у духу је *Лимске декларације* у дијелу проширивања међународне размјене искустава, те представља темељ развоја ревизијске струке и разумну опцију за врховне ревизијске институције које желе имати важну улогу у будућности.

Такође, проведена је предстудија за ревизију учинка „Управљање људским ресурсима у домовима здравља“, која ће бити окончана у 2023. години.

4. РАЗВОЈ, МЕТОДОЛОГИЈА И УПРАВЉАЊЕ КВАЛИТЕТОМ

У Сектору за развој, методологију и управљање квалитетом у 2022. години активности су биле усмјерене на израду и унапређење методологије рада у финансијској и ревизији учинка, организацију интерне обуке ревизорског особља и провођење контроле квалитета свих ревизорских извјештаја, нацрта и коначних. У континуитету се вршило праћење INTOSAI Оквира професионалних објава те ажурирали преводи стандарда.

У области методологије, активности су се односиле на:

- усклађивање методологије и радних докумената за финансијску и ревизију учинка са Законом о ревизији институција у Федерацији Босне и Херцеговине и INTOSAI Оквиром професионалних објава;
- усклађивање форме и садржаја извјештаја о финансијској ревизији за 2021. годину;
- праћење имплементације методологије финансијске и ревизије усклађености и усклађивање са захтјевима и потребама исказаним у току ревизија;
- израду процедура за праћење процеса ревизије;
- ажурирање методологије за ревизију и процедура за 2022. годину, укључујући формирање нових прегледа у складу с потребама извјештавања.

У области контроле квалитета приоритет је дат унапређењу и примјени методологије за контролу квалитета финансијске и ревизије учинка. Активности су биле усмјерене на контролу у току извршења финансијске и ревизије учинка (тзв. врући преглед) и у фази извјештавања о извршеној ревизији. Сектор је извршио врући преглед свих сачињених приједлога тема, предстудијских меморандума, писама менаџменту, нацрта и коначних извјештаја о финансијским и ревизијама учинка. Због ограничених људских ресурса, односно ангажовања цјелокупног расположивог ревизорског особља на реализацији Плана ревизија за 2021/2022, у 2022. години није извршена планирана контрола осигурања квалитета (тзв. хладни преглед) финансијске ревизије.

Послови развоја односе се на обуке и стручно усавршавање ревизорског и осталог особља. Сектор је у највећем дијелу имао координирајућу улогу у разним интерним и екстерним обукама. Као и претходних година, прије завршне ревизије, у фебруару 2022. организована је интерна обука за финансијске ревизоре која је обухватила све ревизијске стандарде потребне за извршење ревизије, као и област методологије за извршење и извјештавање о обављеној ревизији. Током цијелог процеса ревизија, као вид контроле квалитета, организоване су презентације и расправе између ревизора и менаџмента Уреда, на којима се транспарентно расправљало о налазима финансијске и ревизије учинка. Ревизори за финансијску ревизију током године учествовали су на екстерним стручним семинарима из области рачуноводства, ревизије и финансијског извјештавања. Успјешно је завршено учешће четири ревизора у пилот-програму професионалне едукације ревизора врховних ревизијских институција (PESA-P) у организацији INTOSAI развојне иницијативе (ИДИ). Такође, три ревизора испред Уреда одабрана су за учешће у обуци „EU Scheme for Young Professionals“, која је успјешно окончана. Ревизори учинка су редовно учествовали и на регионалним састанцима и радионицама о родној равноправности које је организовао УН Women, као и на вебинарима из области дигитализације јавне управе у организацији СИГМЕ. Руководиоци сектора за ревизију били су панелисти на Првом конгресу јавног сектора у организацији Revicona, гдје су презентирани користи, изазови и искуства у провођењу ревизије учинка.

Сектор је током године учествовао и у:

- унапређењу и допуни новим подацима успостављених база података (Регистар субјеката ревизије, Регистар прописа, Регистар препорука финансијске ревизије и Регистар препорука ревизије учинка);
- сачињавању одговарајућих извјештаја на основу података из успостављених база;
- континуираном ажурирању и измјени методологије, радних докумената, процедура и форми извјештаја;
- изради, на основу појединачних извјештаја ревизора, извјештаја за планиране и остварене ревизор сате;
- изради прегледа и анализа у којима су садржани подаци о обављеним ревизијама (дата мишљења, број препорука, тим који је обавио ревизију, основе за дата мишљења, анализа поступања по препорукама из претходне године, кумулативни преглед о обављеним ревизијама од почетка рада Уреда за ревизију и други прегледи);

- креирању регистара препорука за финансијску и ревизију учинка, који се редовно ажурирају након измјена у процесу ревизија и објављују се на интернет-страници.

5. ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ

5.1. ФИНАНСИЈЕ И РАЧУНОВОДСТВО

У складу с Планом и програмом рада Уреда за ревизију за 2022. годину, у дијелу који се односи на планиране активности Одјељења за финансијско-рачуноводствене послове сви радни задаци извршени су благовремено и према важећим законским прописима.

У прописаним роковима и сходно методологији сачињени су и надлежним институцијама достављени:

- годишњи, квартални и мјесечни финансијски планови за 2022. годину,
- тромјесечни финансијски извјештаји о извршавању буџета за 2022. годину, мјесечни и годишњи статистички подаци о радницима, мјесечни и годишњи подаци о исплаћеним платама и други прописани извјештаји,
- Документ оквирног буџета за период 2023–2025. године,
- Нацрт буџета за 2023. годину и пројекције за 2023. и 2025. годину,
- Годишњи финансијски извјештај за 2021. годину.

Обављена је контрола, обрада и књижење свих финансијских трансакција и створених обавеза за 2022. годину у пословним књигама Уреда за ревизију по заprimљеним рачунима, благајничким извјештајима, издатим налозима за службена путовања и другим књиговодственим документима. Извршена је обрада, контрола и обрачун и исплата плата и других накнада запосленика Уреда за ревизију за 2022. годину.

Менаџменту Уреда достављени су на одобравање сви акти који су везани за реализацију радних задатака Одјељења у форми законских и интерних извјештаја и анализа. За финансирање рада Уреда за ревизију за 2022. годину одобрена су средства у износу од 5.452.903 КМ.

Извршење буџета Уреда за 2022. годину остварено је 79% у односу на одобрена средства. У складу са законским прописима, у току године извршене су двије прерасподјеле средстава са економског кода 821300 – Набавка опреме, на буџетски код 831500 – Набавка сталних средстава у облику права, у укупном износу од 28.000 КМ. Прерасподјела је одобрена Рјешењем Федералног министарства финансија број: 06-11-3-5-2892/22 од 14. 4. 2022. и Рјешењем број: 06-11-3-5-2892-2/22 од 11. 8. 2022. године.

У табели је приказ извршења буџета у односу на одобрена средства по главној групи конта:

Р. Б.	Конто	Опис	Одобрени буџет за 2022. годину	Извршење за 2022. годину	Индекс (5/4) x 100
1	2	3	4	5	6
1.	611	Плате и накнаде трошкова запослених	3.975.397	3.406.957	86
1.1.	6111	Бруто плате и накнаде плате	3.599.398	3.048.796	85
1.2.	6112	Накнаде трошкова запослених	375.999	358.161	95
2.	612	Доприноси послодавца и остали доприноси	377.936	324.595	86
3.	613	Издаци за материјал и услуге	873.230	495.434	57
3.1.	6131	Путни трошкови	192.280	120.999	63
3.2.	6132	Издаци за енергију	86.170	78.569	91
3.3.	6133	Издаци за комуналне услуге	75.400	55.710	74
3.4.	6134	Набавка материјала и ситног инвентара	72.050	60.171	84
3.5.	6135	Издаци за услуге превоза и горива	35.450	29.998	85
3.6.	6136	Унајмљивање имовине и опреме	195.000	18.850	10
3.7.	6137	Издаци за текуће одржавање	52.500	34.175	65
3.8.	6138	Издаци осигурања, банкарских услуга и платног промета	21.100	12.604	60
3.9.	6139	Уговорене и друге посебне услуге	143.280	84.358	59
3.10.	6139	Уговорене и друге посебне услуге – Издаци за извршење судских пресуда и рјешења о извршењу	0	0	0
3.11.	6139	Измирење судских пресуда и рјешења о извршењу – Вансудска нагодба	0	0	0
4.	614	Текући трансфери и други текући расходи	20.000	13.400	67
4.1.	6141	Текући трансфери другим нивоима власти	20.000	13.400	67
4.2.	6148	Други текући расходи – Издаци за извршење судских пресуда и рјешења о извршењу	0	0	0
4.3.	6148	Други текући расходи – Издаци за измирење судских пресуда и рјешења о извршењу – Вансудска нагодба	0	0	0
5.	821	Издаци за набавку сталних средстава	206.340	89.180	43
5.1.	8213	Набавка опреме	144.840	31.237	22
5.2.	8215	Набавка сталних средстава у облику права	61.500	57.943	94
УКУПНО			5.452.903	4.329.566	79

5.2. ЉУДСКИ РЕСУРСИ, ПРАВНИ И ОПШТИ ПОСЛОВИ

Одјељење за правне и опште послове и људске ресурсе обављало је стручне правне послове; давана је правна подршка ревизорима; вршена је израда општих аката, облигационих уговора и уговора о раду, одлука, рјешења и других појединачних аката; планиране су и провођене јавне набавке, те су вршени други правни послови у складу с потребама службе и по налогу менаџмента.

У 2022. години континуирано и благовремено је вођена персонална евиденција, формиран су и чувани персонални досјеи, вршено је канцеларијско и архивско пословање, организовање и вођење библиотеке, управљање и превоз службеним возилима Уреда за ревизију и други општи послови сходно потребама службе.

По питању јавних набавки, током буџетске 2022. године успјешно су проведени и реализовани скоро сви планирани поступци, као што су: набавка горива за службена возила, набавка намјештаја, канцеларијског материјала, компјутерског материјала, набавка лиценци Office 365 и набавка лиценци за Microsoft софтвер, услуге хотелског смјештаја, услуге осигурања имовине, запосленика и службених возила, услуге одржавања и сервисирања и услуге регистрације моторних возила, услуге систематског прегледа запосленика, штампарске и књиговезачке услуге, телекомуникацијске и услуге одржавања опреме. Због пораста цијена одређених роба и услуга и у 2022. години, за одређене поступке набавки средства су прерасподијељена са других ставки: набавка намјешта и набавка путничког моторног возила, док су поступци набавке компјутерске опреме, хигијенског материјала, компјутерског материјала (тонера и кертриџа) и штампарских и књиговезачких услуга понављани. Поступак набавке путничког моторног возила није реализован с обзиром на то да у два поступка није било достављених понуда, а у једном поступку набавке уговор је закључен, али је због кашњења у испоруци раскинут. Обавјештења о поступцима набавки благовремено су објављивана на Порталу Агенције за јавне набавке. План набавки и његове измјене, као и одлуке о поступцима набавки, објављивани су на интернет страници Уреда за ревизију.

По питању људских ресурса, сходно Закону о ревизији и Правилнику о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста, за извршавање послова и задатака из надлежности Уреда за ревизију предвиђено је укупно 145 извршилаца, тако да је, поред генералног ревизора и замјеника генералног ревизора, утврђен потребан број од 143 извршиоца, од тога за послове ревизије 121 извршилац, а за административне послове 22 извршиоца.

У табели је преглед броја попуњених радних мјеста на 31. 12. 2022. године:

Организациона јединица/радно мјесто	Попуњено извршилаца
Генерални ревизор	1
Замјеник генералног ревизора	1
Кабинет генералног ревизора	3
Сектор за развој, методологију и управљање квалитетом	5
Сектор за финансијску ревизију институција Федерације БиХ	10

Сектор за финансијску ревизију институција кантона, градова и општина	12
Сектор за финансијску ревизију завода, фондова и агенција	11
Сектор за финансијску ревизију јавних предузећа	10
Сектор за ревизију учинка	11
Одјељење за информационе технологије	2
Одјељење за правне и опште послове и људске ресурсе	6
Одјељење за финансијско-рачуноводствене послове	3
Укупно:	75 + 1 приправник

Јачање кадровских капацитета један је од стратешких циљева које Уред за ревизију у наредном периоду треба остварити како би се омогућило повећање обима ревизија.

Током године Уред је напустило шест запосленика, од којих три по основу стицања услова за одлазак у пензију. У складу с одобреним средствима, у 2022. години проведено је седам конкурсних процедура за попуну упражњених радних мјеста и три огласне процедуре:

Конкурси за попуну упражњених радних мјеста			
Редни број	Датум конкурса	Број позиција расписаних конкурсом	Број примљених запосленика
1	7. 2. 2022.	7	1
2	6. 5. 2022.	12	3
3	2. 8. 2022.	13	2
4	19. 10. 2022.	9	4
УКУПНО		41	10
Конкурси за пријем приправника			
Редни број	Датум Конкурса	Број позиција расписаних конкурсом	Број примљених приправника
1	15. 6. 2022.	4	2
2	17. 10. 2022.	4	1
3	5. 12. 2022.	3	2
УКУПНО		11	5
Огласи за попуну упражњених радних мјеста			
Редни број	Датум огласа	Број позиција расписаних огласом	Број примљених запосленика
1	13. 6. 2022.	1	Нико није примљен
2	15. 9. 2022.	1	Нико није примљен
3	5. 12. 2022.	1	Нико није примљен
УКУПНО		3	0

У радни однос примљено је пет нових запосленика по конкурсном списку расписаном 5. 12. 2020. године и по једној конкурсној процедури из 2021. године, и то један ревизор за финансијску ревизију, један ревизор за ревизију учинка, два млађа ревизора за финансијску ревизију и један помоћни ревизор за финансијску ревизију.

У току 2021. године два лица су примљена на стручно оспособљавање без заснивања радног односа. На овај начин Уред за ревизију настоји омогућити младима прво радно искуство. **Иако се буџетом одобравају средства за запошљавање, Уред је и у 2022. години био суочен с изазовима приликом запошљавања стручног кадра с обзиром на то да велики број кандидата не испуњава критерије у погледу адекватних сертификата (овлаштени ревизори, ИТ ревизори) и радног искуства.** Недостаје и кадра с посебним вјештинама и компетенцијама за рад у ревизији учинка. Због тога план запошљавања није у потпуности испуњен, што утиче на обим активности.

У току 2022. године расписана су укупно **четири огласа за избор и именовање директора одјела за интерну ревизију јавних предузећа**, сходно овлашћењу генералног ревизора, према Закону о јавним предузећима у ФБИХ, и то за: Јавно предузеће „Електропривреда БиХ“ д.д. Сарајево; Јавно предузеће „Међународни аеродром Тузла“ д.о.о. Живинице; Јавно предузеће „Железнице ФБИХ“ д.о.о. Сарајево и Рудник мрког угља „Бановићи“ д.д. Бановићи.

Уред је током године настојао ријешити и проблем недовољног смјештаја у Сарајеву, али адекватно рјешење није нађено.

5.3. ИНФОРМАЦИОНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ

У области информационих технологија Уред за ревизију проводи Стратешки план развоја информационих система за период 2016–2020. године, који је усвојио Координациони одбор врховних ревизијских институција у БиХ с циљем изналажења адекватних ИТ рјешења за подршку процесима ВРИ. У Стратешком плану предвиђена је имплементација софтвера АМС за управљање процесом ревизије.

Уред у оквиру заједничког пројекта са ВРИ у БиХ изналази рјешења за АМС. С тим у вези ВРИ БиХ је аплицирала за финансијска средства у оквиру Стратешког планског документа за IPA II за област Демократија и управљање за израду система за управљање ревизијом све четири врховне ревизијске институције. Финансијска средства у износу од цца 1.750.000 евра одобрена су у 2020. години и потписан је финансијски споразум између ЕУ Комисије и Босне и Херцеговине. У извјештајној години Координациони одбор ВРИ у БиХ именовао је радну групу за припрему и реализацију пројекта АМС, састављену од представника све четири ВРИ.

Радна група је одржала два састанка на којима је усаглашено да се од представника ЕУ Комисије тражи раздвајање пројектних задатака од другог учесника у пројекту MFT-а БиХ због разлика у предмету набавке, као и раздвајање по фазама имплементације АМС-а (мапирање процеса, набавка израде софтвера и едукација корисника) због међусобне временске условљености фаза имплементације АМС-а.

Према расположивим информацијама, први захтјев је одобрен, а одобравање раздвајања по фазама је у току. Наставак активности на изради пројектних задатака и остале активности на имплементацији слиједе у 2023. години. Динамика њиховог провођења бит ће дефинисана акционим планом пројекта.

Имплементацијом интегралног софтверског рјешења за управљање процесом ревизије, осим бољег квалитета ревизије, осигураће се боље планирање ресурса у процесу ревизије, као и ослобађање времена ревизорима за вршење послова који доносе нову вриједност.

До набавке адекватног интегралног софтверског рјешења за подршку ревизије користе се парцијална рјешења: за организовање и архивирање радне и електронске документације субјеката ревизије користе се колаборацијске платформе и ресурси у „облаку“, као и функционалности оперативних система у локалној ИТ инфраструктури, интерно израђени регистар субјеката ревизије, те базе препорука финансијске ревизије које се редовно ажурирају. Припремљена је колаборацијска платформа за нови ревизијски циклус и креиране су нове библиотеке и фолдери.

У буџету извјештајне године планирана су средства за надоградњу ИТ инфраструктуре с циљем припреме за имплементацију АМС-а, као и замјене амортизоване опреме. Након анализе могућих рјешења и добити од имплементације софтвера за подршку процесу протокола и архиве, које су проведене у претходној години, није било даљњих активности.

Ради осигурања непрекидности и квалитета кључних ИТ сервиса, Одјељење за ИТ прати ажурирање софтвера оперативних система, сервера и десктопа, поставља централизоване антивирусне заштите, те администрира и пружа стручну подршку запосленима. За одржавање функционалности хардверских и системских компоненти ангажују се вањске информатичке фирме.

Поред ових активности, у Одјељењу за ИТ врши се форматирање и објава на интернет-страницу свих ревизорских извјештаја израђених у току године, медијских саопштења и других садржаја.

Редовно се објављују садржаји и информације на интранет, врше се електронске припреме за штампу ревизорских извјештаја, извјештаја о активностима, планова и осталих материјала.

6. САРАДЊА И КОМУНИКАЦИЈЕ

На пољу међународне и локалне сарадње и комуникација у току 2022. године Уред за ревизију настојао је бити присутан и учествовати у свим важним догађајима који имају за циљ да повећају јавну одговорност и свијест о ревизији.

6.1 ЛОКАЛНА И МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

У складу са стратешким одређењима, Уред за ревизију успоставио је сарадњу с економским факултетима Универзитета у Сарајеву, Мостару и Бихаћу. Потписани су **меморандуми о сарадњи** с овим факултетима, којима се уређују међусобни циљеви и сарадња, који се заснивају на принципима партнерства, транспарентности и међусобног информисања. У складу с потписаним меморандумом с Економским факултетом Свеучилишта у Мостару, започето је пружање стручне праксе студенту у подручном уреду у Мостару.

Представници Уреда за ревизију (менаџмент и ревизорско особље) учествовали су и на бројним догађајима, те су на тај начин настојали бити присутни у окружењу и допринијети важним темама. Одржани су бројни састанци, неки у организацији Уреда, а неки у организацији трећих страна, а значајнији су издвојени у наставку.

- ✓ Економски факултет Свеучилишта у Мостару био је домаћин IX Сусрета катедри за рачуноводство економских факултета земаља регије, који су одржани у јулу 2022. године. Тема сусрета била је „**Стање и перспективе рачуноводствене професије у земљама југоисточне Европе – Стабилност у неизвјесности**“, у оквиру које је фокус био на улози рачуноводства и финансија у условима неизвјесности у којима се налази глобална економија и БиХ. Скупу су присуствовали професори економских факултета из БиХ и земаља регије, као и представници Уреда за ревизију. Жариште дискусије било је међународно искуство креирања наставног плана и програма посебне академске обуке за ревизоре јавног сектора. Учешће на скупу била је прва активност која се реализовала у оквиру потписаног Меморандума о сарадњи с Економским факултетом Свеучилишта у Мостару.
- ✓ С циљем унапређења утицаја ревизије јавног сектора у ФБиХ, веће имплементације препорука и промовисања принципа отворености и одговорности, представници Уреда за ревизију учествовали су на **Првом конгресу јавног сектора** у Неуму, у септембру, који је организовала консултантска кућа Revicon. Теме обухваћене конгресом биле су: пословање јавног сектора, интерне финансијске контроле и рачуноводство и ревизија. У оквиру сесије „Рачуноводство и ревизија“ модератор и панелисти били су представници Уреда. Циљ сесије било је упознавање с радом Уреда, кључним фазама финансијске и ревизије учинка, те с најважнијим налазима ревизије.
- ✓ Центри цивилних иницијатива, уз подршку Шведске амбасаде, организовали су панел дискусију на тему: **Унапређење јавне ревизије на локалном нивоу**, која је одржана у децембру у Зеници, на којој је панелистица била представница Уреда за ревизију.

По питању међународне сарадње, у току године представници Уреда учествовали су на:

- ✓ регионалној радионици „**Праћење имплементације ревизорских препорука**“ у Подгорици, која је одржана у марту у организацији Државне ревизорске институције Црне Горе, а уз подршку Вестминстерске фондације за демократију.

Учесници регионалне конференције били су представници врховних ревизијских институција из Белгије, Босне и Херцеговине, Косова, Републике Албаније, Републике Словеније, Сјеверне Македоније и Велике Британије. Основни циљ регионалне радионице била је размјена искустава и најбољих пракси врховних ревизијских институција у праћењу ревизијских препорука;

- ✓ семинару на тему **„Финансијска контрола у вријеме дигиталних промјена – превазилажење интерних и екстерних изазова“**, који је организовала Европска организација регионалних ревизијских институција (EURORAI) у мају у Франкфурту. Домаћин семинара био је Ревизорски суд регије Хесен из Њемачке. Присуствовало је више од 90 учесника из ревизијских институција које су чланице EURORAI-ја, а говорници су били из Аустрије, Француске, Њемачке, Норвешке, Шкотске, Шпаније и Швицарске. Одржане су три сесије с фокусом на интерне и екстерне изазове дигитализације и ревизије које су извршене на тему дигитализације;
- ✓ вебинару који је организовала Свјетска банка на тему **„Глобална пракса у ревизији локалне самоуправе“**. Вебинару су, поред представнице Уреда за ревизију и представника Свјетске банке, присуствовали представници чланица EUROSАI Task Force on Municipality Audit – EUROSАI Радне групе за ревизију општина (EUROSАI TFMA), представници државних ревизијских институција Либије и Туниса и други. Дискутовано је о значају децентрализације и улози екстерне ревизије у јачању система одговорности локалних власти, размијењена су искуства о унапређењу процеса ревизије јединица локалне самоуправе и координацији активности различитих јавних институција;
- ✓ **студијској посјети институцијама Републике Аустрије**, коју је организовала Агенција Уједињених народа за родну равноправност и оснаживање жена (УН Women) у оквиру регионалног пројекта УН Women „Трансформативно финансирање за родну равноправност ка транспарентнијем, инклузивнијем и одговорнијем управљању на Западном Балкану“ (2020–2024);
- ✓ семинару **„Дигитализација пружања јавних услуга и администрације у општинама“** и Шестом годишњем састанку EUROSАI TFMA – EUROSАI Радне групе за ревизију општина, у Вилниусу (Литванија) у октобру, у организацији ВРИ Републике Литваније. Догађају је присуствовало преко 100 представника из 27 европских врховних ревизијских институција и других релевантних организација. На семинару, о дигиталној транзицији европских локалних и регионалних власти, кључним покретачима и технологијама у настајању, те интелигентним услугама говориле су представнице Вијећа европских општина и регија (CEMR), Удружења општина и регија Финске, те Града Вилниуса. Панел-дискусија одржана је на тему **„Дигитализација јавних услуга у општинама: Да ли је више изазов или могућност за раст“**, након које су услједиле радионице о студијама случаја и примјерима добре праксе, групне дискусије и презентација резултата дискусија.

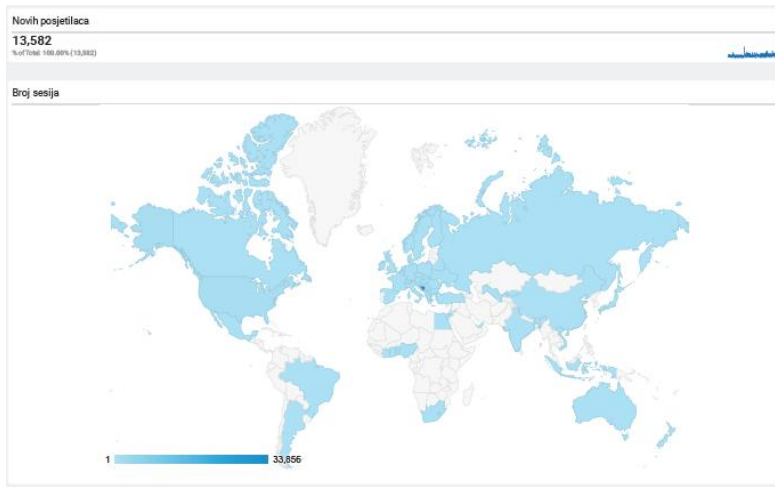
На Шестом годишњем састанку EUROSAI TFMA презентирани су резултати окончаних активности, као и активности које су у току. Одржане су дискусије и предложене нове активности за Нацрт плана рада за 2023. годину;

- ✓ **XI Конгресу и Генералној скупштини EURORAI-ја** на Палма де Мајорки, Шпанија, у организацији Уреда за ревизију Балеарским отока и Генералног секретаријата EURORAI-ја у октобру 2022. године. Конгресу је присуствовало више од 90 учесника из ревизијских институција из 13 земаља чланица EURORAI-ја. Конгрес је одржан у три сесије, и то финансијска контрола и евалуација здравствених политика, ревизија болница и ревизије учинка у сектору јавног здравства, а панелисти су били из Аустрије, Француске, Њемачке, Шкотске, Шпаније и Велса;
- ✓ **XXIV Међународном конгресу врховних ревизијских институција (INCOSAI)** у Рио де Жанеиру, у организацији бразилског Федералног рачунског суда (TCU) у новембру 2022. године. Конгрес је окупио преко 700 учесника из 196 земаља чланица INTOSAI-ја и других међународних организација. У оквиру Конгреса одржана је 76. сједница Управног одбора, опште пленарне сједнице, састанци Комитета за професионалне стандарде, Комитета за изградњу капацитета и Комитета за размјену знања;
- ✓ састанку у Сарајеву, у јулу, са Државном ревизорском институцијом Црне Горе поводом потписивања **Меморандума о сарадњи за провођење паралелне ревизије учинка о теми „Управљање ријекама“**.

6.1. ЕКСТЕРНА КОМУНИКАЦИЈА

Јавност је била благовремено упозната с ревизорским извјештајима, који су били пропраћени саопштењима. Посебно у периоду објаве ревизорских извјештаја, медији су показали велико интересовање за налазе ревизије, а чланци су архивирани на интранету Уреда.

Посјећеност интернет-странице Уреда током 2022. године била је изузетно добра, са просјечно **1.198,3** нових посјетилаца мјесечно и **13.582** укупно у години, што је повећање у односу на претходну годину. Укупан број сесија током године такође је повећан и износио је **33.856** широм свијета, што је приказано на мапи у наставку.

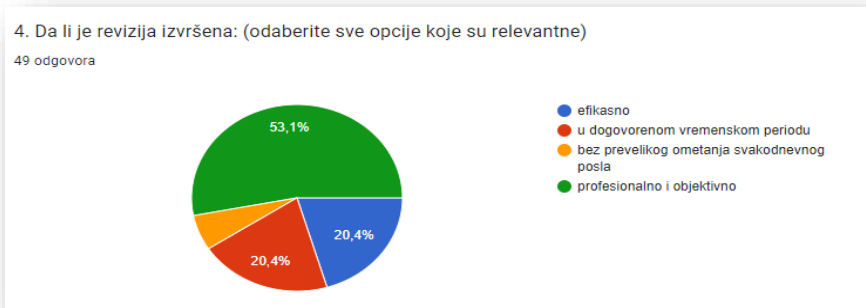

Извјештај о посјећености за 2022, извор: Google analytics

Током године континуирано је вршена надоградња и обогаћивање интернет-странице Уреда. Постављена су бројна саопштења за јавност, информације о одржаним семинарима, дискусијама и сарадњи с другим међународним организацијама (INTOSAI, EUROSAI). Значајнији медијски прилози о објављеним извјештајима постављени су одјељку „Уред у медијима“.

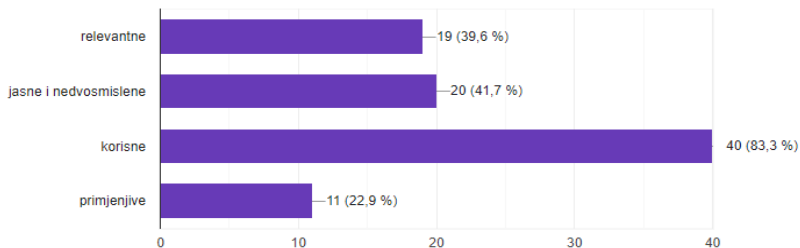
6.1.1. УПИТНИК СУБЈЕКТА ФИНАНСИЈСКЕ РЕВИЗИЈЕ

Проведена је четврта годишња **анкета субјеката ревизије** ради побољшања комуникације и квалитета ревизијског рада. Упитник је послат свим субјектима који су били предметом финансијске ревизије за 2021. годину. Поред питања о провођењу ревизија, комуникацији и јасноћи датих препорука, тражене су сугестије за побољшање. **Одговори на упитник показали су да су субјекти ревизије задовољни начином комуникације и провођењем ревизије.** Дате су и одређене сугестије које ће се узети у обзир у наредном циклусу.

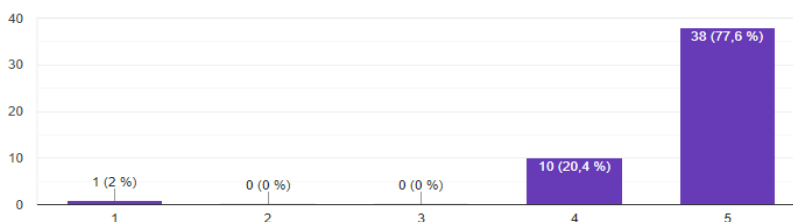
9. Da li su date preporuke u izvještaju?

48 odgovora

12. Da li je revizorski tim pokazao dovoljno stručnosti, znanja i kompetencija?

49 odgovora

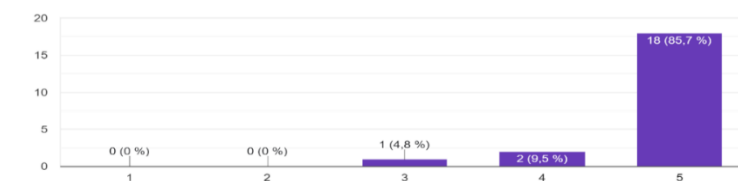

6.1.2. УПИТНИК СУБЈЕКТА РЕВИЗИЈЕ УЧИНКА

Проведена је друга анкета субјеката ревизије учинка ради побољшања комуникације и квалитета ревизијског рада. Анектирање је извршено на узроку субјеката који су у 2022. години обухваћени ревизијама учинка и праћењем реализације препорука. Упитници су достављени на укупно 45 субјеката (26 обухваћених ревизијама и 19 обухваћених праћењем реализације препорука). Одговоре је доставило 25 субјеката. Поред питања о провођењу ревизија, комуникацији и јасноћи датих препорука, тражене су сугестије за побољшање. Одговори на упитник показали су да су субјекти ревизије генерално задовољни начином комуникације и провођењем ревизије.

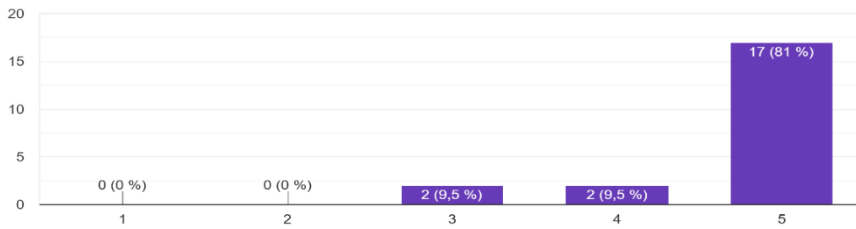
3. Ocijenite profesionalnost i kvalitetu komunikacije sa revizorima tokom obavljanja revizije :

21 odgovor

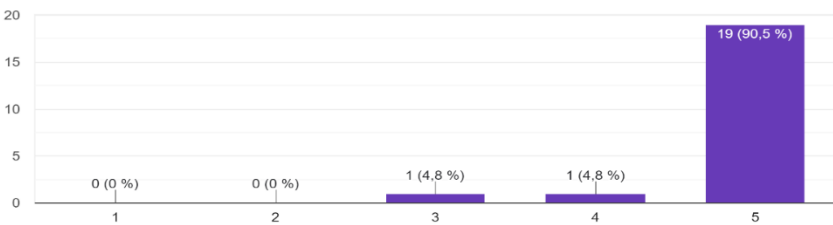
10. Da li je izvještaj o reviziji jasan i razumljiv?

21 odgovor

11. Da li je revizija provedena objektivno i da li je bila zasnovana na relevantnim revizorskim dokazima?

21 odgovor

3. Da li je praćenje realizacije preporuka izvršeno: (odaberite opcije koje su relevantne)

11 odgovora

7. КООРДИНАЦИОНИ ОДБОР ВРХОВНИХ ИНСТИТУЦИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ

Координациони одбор врховних институција за ревизију,²² који чине генерални ревизори и замјеници три врховне ревизијске институције у БиХ,²³ током 2022. године наставио је с пословима из своје надлежности.²⁴

Одржавани су заједнички састанци и сједнице у сједиштима ВРИ, односно у Сарајеву, Мостару, Бањалуци, Брчком и Бихаћу, и на тај начин координиране су активности ревизијских уреда у Босни и Херцеговини.

У 2022. години донесен је План рада и одржано осам сједница Координационог одбора, на којима су, између осталог:

- ✓ разматрани записници са сједница,
- ✓ размјењивана искуства у провођењу ревизија,
- ✓ разматрани изазови у раду и начин њиховог превазилажења,
- ✓ разматране заједничке обуке на нивоу Координационог одбора,
- ✓ утврђиване теме и динамика активности радних група Координационог одбора,
- ✓ поднесени извјештаји са међународних активности, те је разговарано о новитетима у ревизијској пракси.

²² У даљњем тексту: Координациони одбор

²³ Уред за ревизију институција БиХ, Уред за ревизију институција у ФБиХ и Канцеларија за ревизију јавног сектора Републике Српске. Канцеларија за ревизију Брчко дистрикта БиХ је придружена чланица.

²⁴ Надлежности Координационог одбора су:

- а) успостављање конзистентних водича и упутстава заснованих на INTOSAI ревизијским стандардима;
- б) размјена професионалних искустава и тежња ка осигурању конзистентног квалитета ревизије;
- ц) организација и координација развојних активности сва три уреда за ревизију;
- д) додјеливање ревизијске одговорности за заједничке активности;
- е) одређивање заступања у међународним тијелима.

8. РЕЗИМЕ

У овом Извјештају дат је увид у рад Уреда за ревизију институција у Федерацији Босне и Херцеговине током 2022. године. О раду Уреда јавност је била континуирано и благовремено упозната.

Током године започета је реализација плана ревизија за 2022/2023, уведени су новитети у раду – све то како би Уред демонстрирао своју релевантност и покренуо промјене у животима грађанки и грађана.

У наредној години наставићемо бити предани остварењу планираних циљева како бисмо демонстрирали важност за грађане у складу с INTOSAI-јевим принципима и смјерницама.

Број: 04-04-1-757/23

Сарајево, 28. 2. 2023. године

ГЕНЕРАЛНИ РЕВИЗОР

Џевад Некић, с. р.